

ROMANIAN ACADEMY
SCHOOL FOR ADVANCED STUDIES OF THE ROMANIAN ACADEMY
DOCTORAL SCHOOL OF SOCIOLOGY AND LEGAL SCIENCES
Research Institute for Quality of Life

PHD THESIS SUMMARY

**SOCIOLOGICAL AND THEOLOGICAL DIMENSIONS OF PASTORAL
COUNSELING IN THE CONTEMPORARY URBAN CONTEXT**

SCIENTIFIC COORDINATOR

Acad. prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU

PHD CANDIDATE

Marinel Laurențiu MARCU

BUCHAREST

2025

The doctoral thesis is entitled “*Sociological and Theological dimensions of Pastoral Counseling in the contemporary urban context*”. The purpose of this scientific work is to highlight, in particular, the role of the Orthodox Church in contemporary society, especially through the pastoral counselling, while emphasizing the counseling methods of the Holy Fathers, adapted to the present spiritual requirements.

THE IMPORTANCE AND AIM OF THE TOPIC SELECTION

The importance of such scientific research derives from the need to present, explain and support the involvement of the Church in the spiritual and social assistance of the community, from a dual perspective: theological and sociological. The aim of this research, in addition to presenting the important role of pastoral counseling in the mission of the Orthodox Church in society, is to clarify the specific terminology of this field of study, to provide a comparative analysis between pastoral counseling and other forms of counseling (such as secular counselling), and, above all, to reaffirm the necessity of fidelity to Holy Scripture and Patristic Tradition in the pastoral counseling process. At the same time, the present work aims to redirect the attention of those pastoral counsellors who are influenced by sources other than those of the Orthodox Church toward the counseling methods of the Holy Fathers and, not least, to restore a clear identity and a well-deserved place for pastoral counseling within society.

CONTEXTUALIZATION OF THE TOPIC

The Church is called in this world to fulfill Her most important mission, namely the salvation of the human person. In other words, “to help man ascend to the highest level of humanity, that is, to likeness with God, to holiness”, as stated by the academician Nichifor Crainic, that spiritual state which can be attained only in full communion of love with God and with one’s fellow humans, a soteriological perspective that was also emphasized by the renowned Romanian sociologist Ernest Bernea: “A saint is the person wholly dedicated to God, one for whom meaning consists in the conscious and voluntary experience of a reality of permanent and perfect communion. For this reason, the highest level of humanity is holiness; it is the place from which one can desire nothing more”. Therefore, the essential role of the Church in this world is a soteriological one: to lead the human person toward salvation and holiness. In fulfilling this Christian ideal, a very important link is *pastoral counselling*, carried out by pastoral counsellors (priests, confessors or theologians), through which assistance and support are offered in harmonizing faith with personal

experiences (both spiritual and social) and in understanding one's spiritual nature in relation to God, one's neighbour and society as a whole. For this reason, the Church must remain permanently faithful to these divinely grounded principles, in order to preserve her role and ultimate purpose in the world, while avoiding identification with the world, as Rev. Fr. prof. Dumitru Stăniloae warned in one of his articles: "The Church cannot imitate the world, even if the world tempts it with apparent advantages. It must remain the teacher of the world and the proclaimer of Revelation, even through its very being". Likewise, the well-known Greek priest and theologian Georghios Metallinos stated: "The Orthodox Church, as Christ 'extended throughout the ages,' in its work does not distribute aspirin for the world's headaches, but offers a permanent and definitive healing for the world's problems. At the same time, it provides and proposes its own healing, tested and proven correct and successful through the experience of all its saints".

Being an intrinsic part of the Church's work in the world, pastoral counseling must itself remain faithful to these principles, which are grounded in Holy Scripture and the teachings of the Holy Fathers. If pastoral counseling is guided by the commandments of Christ and the teachings of the Holy Fathers, there is a very high likelihood that those receiving counsel will be healed of the illnesses of soul and body and will attain the authentic state of human health – *holiness*, on the one hand.

On the other hand, ignorance of these principles, of the teachings of the Holy Fathers, implies ignorance of the Orthodox faith itself and of its spiritual benefits, and ultimately leads to superficial pastoral counselling. Unfortunately, this phenomenon has been increasingly frequent, especially in urban parishes, where it can be observed that some pastoral counsellors within the Orthodox Church are influenced in their counseling work by sources external to the Church's Tradition, such as secular forms of counseling (psychological counselling, secular psychotherapy etc.). This should not be understood as implying that established secular forms of counseling are devoid of value or inappropriate. On the contrary, in cases involving clinically diagnosed mental disorders or forms of addiction, the specialized intervention of a psychiatrist and a clinical psychologist is indispensable. Medical psychotherapy and psychological counseling represent, in such situations, essential components of the treatment and recovery process. The major problem arises, however, when counseling methods grounded in Orthodox Christian teaching are combined without prudence and spiritual discernment – or, more seriously, replaced – by secular counseling methods, thereby generating spiritual confusion among the faithful and affecting the clarity, coherence, and authenticity of the theological message conveyed.

Although it may be useful for pastoral counsellors to possess a basic knowledge of contemporary psychological, psychotherapeutic, and psychiatric resources and mechanisms, it is imperative that they preserve fidelity, coherence and responsibility toward the spiritual character of their mission. Orthodox pastoral counseling cannot be reduced to a mere transfer of secular psychotherapeutic techniques (which are limited to restoring emotional or cognitive balance), since its purpose is the healing of the soul – that is, the restoration of the image of God in the human person, guiding the person toward likeness with Christ, and, ultimately, salvation. Therefore, in order to be effective in alleviating the spiritual problems of those receiving counsel, servants of the Orthodox Church involved in pastoral counseling must exercise theological and spiritual discernment, maintaining fidelity to Holy Scripture and Patristic Tradition, which offer not only answers to the inner crises of contemporary humanity, but also a profound socio-spiritual anthropology capable of healing the root of human suffering: alienation (estrangement) from God and from one's fellow human beings.

There is no doubt that changes in cultural patterns resulting from urbanization, industrialization, and modernization, alongside a number of shifts in the structure, functions, and cohesion of society, have influenced the pastoral methods of the Church in general. Certainly, a pastoral counselor should adapt to new socio-cultural changes and cultivate interpersonal skills, paying attention to and understanding human development and the complexity of human relationships in this secular and pluralistic world. However, none of these should replace the foundation – the very content of faith – which gives the pastoral mission its specific Christian (Christological) identity. The care of God and His merciful love for the crown of His creation (that is, humankind) are what provide remedies for the soul and lead humans toward healing, salvation, and eternal life. If contemporary urban society is not approached and interpreted primarily from a theological perspective, even if the Church speaks to the world and the world looks toward the Church, the two will not succeed in reaching a common understanding. Therefore, one cannot be an Orthodox pastoral counselor without also being a theologian, someone who speaks and lives in the spirit of the Christian faith and the teachings of the Holy Fathers. The significance of this requirement rests, first and foremost, on the fact that the teachings of the Holy Fathers belong integrally and intrinsically to Orthodox Christian faith.

Orthodox theology, spirituality, faith and pastoral counseling are intertwined; they form a unified whole. For this reason, ignorance of the teachings of the Holy Fathers amounts to ignorance of Orthodox faith and its spiritual benefits, inevitably resulting in

superficial pastoral counseling. Such an approach does not necessarily imply conservatism or ignorance of contemporary times; the adaptation of the Church to today's social life does not entail a break with the past. Continuity should not be confused with inadaptability or stagnation, nor with the mere repetition of the past without acknowledging the present. Pastoral counseling grounded in Patristic teaching helps those in need, not necessarily by speaking the same language as the Holy Fathers, but by addressing the problems of today and tomorrow using the same methods they employed.

OBJECTIVES, HYPOTHESES, MOTIVATION AND NOVELTY OF RESEARCH

In brief, the main *objectives* of the present research are as follows:

a. to highlight the important role of pastoral counseling in the mission of the Orthodox Church in contemporary society; *b.* to demonstrate that the teachings of the Church are indispensable in the process of pastoral counseling within the urban environment; *c.* to demonstrate that, in addressing the spiritual problems of those who are counselled, the pastoral counseling grounded in Scripture and Patristic teaching is more effective than secular forms of counselling, or that, when spiritual problems also include a pathological component, pastoral counseling should be complemented, with prudence and spiritual discernment, by secular forms of counseling in order to be more effective, but in no case replaced; *d.* to emphasize the necessity of maintaining a focus on the importance and contemporary relevance of the teachings of the Holy Fathers in order to protect the theological authenticity of pastoral counselling; *e.* to facilitate a better interrelationship between the Orthodox Church and her faithful, as well as between the Church and society at large; *f.* to articulate a form of “social theology” that may be relevant to the pastoral ministry of the Orthodox Church at the level of the contemporary urban environment.

Starting from these objectives, the following hypotheses were formulated to guide the analysis and interpretation of the results obtained through the research methods employed:

Hypothesis 1 (H1). *The more pastoral counseling adapts to and responds effectively to contemporary spiritual challenges and needs, without severing its connection with the past and the Patristic tradition, the more it will reaffirm its essential role in the mission of the Orthodox Church in society and in the religious and social life of the faithful in the contemporary urban context.*

Hypothesis 2 (H2). *The more Orthodox pastoral counseling remains faithful to its scriptural and Patristic foundations and approaches secular counseling methods with*

prudence and spiritual discernment, the more it will preserve its relevance and effectiveness in urban pastoral ministry, despite the effects of secularization, spiritual alienation, and other factors impacting contemporary society.

Hypothesis 3 (H3). *If emphasis is maintained on the importance and contemporary relevance of the teachings of the Holy Fathers in the process of adapting these teachings to contemporary socio-spiritual realities, then the theological authenticity of pastoral counseling and the effectiveness of the Orthodox Church's mission in society will be safeguarded.*

The *motivation* for choosing this research topic arose from the need for a robust scholarly understanding of pastoral counseling in the contemporary urban context, especially given that the scholarly literature contains few studies that address this issue. The conceptual framework of the pastoral counseling process has not been sufficiently developed in existing studies. Moreover, there is no academic study that evaluates the perceptions of experts in the field regarding Orthodox Christian pastoral counseling in the urban environment or that establishes and presents their consensus on the topic addressed. Accordingly, the *novelty* of this research lies in its interdisciplinary perspective, achieved through the integration of sociological and theological dimensions. As previously noted, the issue of Orthodox pastoral counseling in the urban environment is only marginally addressed in the literature; this thesis therefore makes both a theoretical contribution, through the systematic engagement with scriptural and patristic sources, and an empirical contribution, through the analysis of specialists' perceptions in the field. The empirical relevance of the topic resides in the usefulness of the results for several constituencies likely to be directly interested: pastoral counsellors (priests, spiritual fathers), teachers, students and graduates of pre-university and university theological institution etc.

THE STRUCTURE OF THE THESIS

The present doctoral thesis comprises five chapters, each of which includes information useful both for the audiences mentioned above and for those being counselled.

Chapter I is introductory and explanatory. It first presents aspects of the social teaching of the Orthodox Church and her fundamental role in society. As the chapter unfolds, it clarifies the basic concepts of the pastoral counseling process, as well as the unique character of pastoral counseling in relation to secular forms of counselling, especially psychological counseling and secular psychotherapy. A careful description of these concepts is essential for understanding the meaning and scope of such research.

Since the impact of socio-cultural and moral-spiritual changes is more evident within urban communities, *Chapter II* aims to articulate a “social theology of the city”, which may be relevant to the pastoral ministry of the Orthodox Church in the contemporary urban environment. The starting point is the description, interpretation and understanding of the socio-religious context – more precisely, the identification of the constituent elements of the urban space – taking into account the phenomenon of secularization in the urban environment and other factors contributing to social and religious transformations within urban communities. Thus, the chapter highlights the general factors that drive modernization, urban religiosity and social change in the urban environment. It also discusses how the Orthodox Church, following the commandment of the Lord Jesus Christ, can transmit the precepts of the Gospel through the faithful to those in their immediate proximity.

Chapter III focuses on the social and spiritual role of the pastoral counsellor (priest, spiritual father/confessor, theologian) and on the functions, responsibilities and criteria that must be fulfilled in order for him to possess the qualities necessary for such a role in society. Since the confessor priest, through the Sacrament of Confession, possesses in a pre-eminent way the competence for such spiritual work (pastoral counselling), essential clarifications are provided concerning the Priesthood as social ministry (with biblical and patristic grounding), the ontological connection between Priesthood and Confession (socio-spiritual synergies and interdependencies), as well as the priest’s social aptitudes, pastoral tact and socio-spiritual methods in his capacity as spiritual father and sanctifier of social roles. In essence, the role of the pastoral counsellor in his work is to alleviate the spiritual afflictions of those counselled and to shepherd them on the path of salvation, faithfully preserving the teachings of the Orthodox Church. The pastoral counsellor assists in harmonizing the spiritual dimension of the human person, in alleviating inner suffering and in supporting personal development and integration within society.

Chapter IV highlights the contemporary relevance and applicability of the Orthodox Church’s teachings in the practice of pastoral counseling today, demonstrating that the methods of the Holy Fathers can be adapted to the spiritual needs of the contemporary person without losing their authenticity. To this end, representative texts by major Fathers of the Church are analyzed, both among those known as “social” or community Fathers – such as the Three Holy Hierarchs (Basil the Great, John Chrysostom, and Gregory of Nazianz) – and among the “neptic” or Philokalic Fathers – such as St. Anthony the Great, St. John Cassian, St. Mark the Ascetic and St. Gregory Palamas.

In analyzing these patristic writings, particular attention is paid to elements that outline an integrated vision of the human person and of social relationships, highlighting the spiritual and anthropological contribution of the Holy Fathers. Their texts provide important reference points for understanding suffering, sin, spiritual healing and inner equilibrium, expressed in a profoundly spiritual idiom yet with clear implications for social and moral life. At the same time, this chapter underscores essential aspects of a dynamic “sociology of communion” in the Fathers’ vision – *the vertical dimension* of the human relationship with God, *the horizontal dimension* of the relationship with one’s neighbor and *the ecstatic dimension* of self-sacrificial love toward God and toward one’s neighbor – and presents the principal spiritual remedies they propose for the socio-moral restoration and spiritual perfection of the human person, elements fundamental to pastoral counseling in the contemporary urban environment.

Chapter V, the final chapter of the thesis, constitutes a practical application of the specialized literature presented in the preceding chapters, together with an explanatory analysis of the information and results obtained through the scientific research methods employed for data collection – *documentation* and document analysis, *direct observation* and *interview* (semi-structured expert interviews employing the *Delphi* technique, as well as unstructured individual interviews) – with the aim of testing the hypotheses formulated in the thesis and confirming the relevance of the Holy Fathers’ pastoral counseling in the face of the challenges of contemporary urban society. Since, by the nature of the phenomena studied, this research falls within the sociology of religion, it is argued that only by employing sociological methods and techniques can one achieve a better understanding of the mechanisms governing these phenomena. Consequently, a scientific investigation was undertaken that incorporates both theoretical considerations and field research, given that the scientific method is “the principal path to knowledge of individual and group behaviors, facts, phenomena and social processes” (Baltasiu, R.; Dumitrescu, L.; Bulumac, O., 2009, p. 117).

METHODOLOGICAL DESIGN, DATA ANALYSIS AND RESULTS OF THE QUALITATIVE RESEARCH

Since the topic chosen for this study falls within the study of religion, it was more appropriately investigated using qualitative rather than quantitative methods. “Religiosity represents the latent dimension of religious faith, which is a reality inaccessible to direct measurement” (Voicu, M., 2007, p. 41). It would have been far too difficult to measure –

by means of standardized questionnaires with closed-ended questions for example (Iorga, L., 2007, p. 84) – the extent to which contemporary pastoral counselors (priests, spiritual fathers/confessors etc.) employ the methods of the Holy Fathers, the degree to which counseled faithful receive scriptural and patristic teachings, or the influence of other forms of counseling originating outside the Church on the counseling process. Thus, in this research context, a qualitative approach proved essential for capturing not only factual data but also deeper dimensions of the counseling experience, such as motivations, perceptions and the interactions between pastoral counselors and those they counsel. As highlighted in the scholarly literature, qualitative methods allow for in-depth exploration of social and spiritual realities, thereby facilitating a holistic understanding of the pastoral counseling process. This approach afforded not only the collection and analysis of data but also direct engagement with the research setting, which led to a more nuanced and authentic interpretation of the phenomenon under investigation.

Accordingly, I employed qualitative research designs – *documentation (document analysis)*, *observation* and *interview* – since these allowed for more flexible and in-depth analysis of the topic. By combining several qualitative methods, the study incorporated *the methodological triangulation*, regarded as an effective information-gathering strategy that supports validity across methods. Moreover, “the methodological triangulation is a desideratum that should be pursued in research in the social and human sciences, all the more so as it minimizes methodological risks and maximizes the strength and flexibility of the data” (Janesick, V., 2006, p. 69).

The information accumulated through these qualitative data-collection methods was subsequently analyzed and the results highlighted significant aspects of the issues under consideration, bringing to the fore the importance and necessity of the Church’s involvement in the spiritual and social care of the Orthodox Christian community through pastoral counseling.

Documentation (document analysis), as principal method used in this thesis (Miftode, V., 2014), surveyed the scholarly literature to identify existing lines of inquiry and to highlight conclusions formulated to date regarding the topic under investigation (Voinea, M.; Bulzan, C., 2013). Both primary documents – such as scriptural texts and patristic writings – and secondary documents (analytical works and academic syntheses, including books, scholarly articles, specialized studies, and critical reviews) were consulted (Babbie, 2021; Flick, 2018). In addition to specialized literature in sociology, theology, pastoral counseling and quality of life studies, relevant dictionaries, treatises,

patristic collections and academic databases were used. Overall, the documentation comprised an extensive corpus of volumes, articles and studies, including a substantial number of bibliographic references available online on specialized platforms and academic websites. The theoretical documentation process was structured in two main stages: (1) a preliminary stage aimed at identifying and selecting relevant bibliographic sources, which contributed to the theoretical grounding of the research directions and to the development of methodological guidelines; and (2) an applied stage of data documentation, in accordance with the adopted methodology, in which empirical data were continually compared with and interpreted in light of existing models in the scholarly literature (Charmaz, K., 2002). For structural clarity and epistemological coherence, the results of the theoretical documentation are presented in the opening chapters of the thesis, ensuring a rigorous interpretive framework. Likewise, in the chapter devoted to the analysis and interpretation of qualitative data, numerous bibliographic references are integrated to illustrate the process of progressive theoretical construction and its alignment with established interpretive models. Among these, the integrative model – which argues for preserving theological identity in spiritual counseling (Sider, R.; Unruh, H., 2004) – provided an important point of reference for understanding the relationship between fidelity to Tradition and pastoral adaptation to new urban realities. Accordingly, documentation method and document analysis provided not only a solid conceptual framework for the study but also sustained grounding for the critical evaluation of Orthodox pastoral counseling in the contemporary urban context, highlighting both its effectiveness relative to secular forms of counseling and the necessity of maintaining an authentic theological anchoring (scriptural and patristic) in the face of secularizing or syncretistic tendencies.

The method of observation (particularly loosely structured, qualitative, participatory observation) was employed from the very beginning of the thesis, since this method underlies any scientific research and, as Ion Cauc notes, “complements all other sociological investigation methods (interview, sociometric method, experiment, etc.) and allows the acquisition of data and information as a result of the observer’s direct contact with the object of observation” (Cauc, 2004, p. 19). “In our country, this method was successfully practiced by the Bucharest Monographic School, led and guided by Dimitrie Gusti, which laid the foundations of rural monographs as complex social units...” (Cauc, 2004, p. 81). This is the research method with the highest qualitative yield, offering the researcher the possibility of obtaining detailed information about the thoughts, emotions

and behavior of the persons investigated. Septimiu Chelcea states that “to observe means to know, to examine an object or process, to make findings or (critical) remarks regarding what has been attentively observed...” and that “based on objective observation, empirical statements with truth value are obtained” (Chelcea, 2004). The data obtained through observation provided highly important and relevant information regarding Orthodox pastoral counseling in the urban environment. These data helped interpret the results obtained through interviews and contributed to articulating the general conclusions as clearly as possible. To obtain a sufficiently robust body of data, I employed sociological observation (Gavriliuță, C., 2017, p. 262) of pastoral counseling practices at the level of parish communities within the Orthodox Church. Accordingly, the observation guide (cf. the recommendations of Patton, M., 2002, pp. 260-265) captured a range of verbal and nonverbal data; the observations were conducted using the participant-observer method (Gavriliuță, C., 2017, p. 339), and the observational results were correlated with information obtained through the other research methods employed and, at the same time, used to substantiate my own interpretations, thereby achieving *triangulation* of data sources (Cojocaru, D., 2004).

All the methods employed were essential to this research and allowed for an in-depth exploration of social and spiritual realities, facilitating a holistic understanding of the pastoral counseling process. *The sociological interview*, for example, proved to be a fundamental method for understanding the complexity of Orthodox pastoral counseling, offering a nuanced perspective on the ways it adapts to contemporary social and spiritual realities. For data collection, two types of interviews were used: 1. *a semi-structured, Delphi-type interview*, based on a questionnaire; 2. *an unstructured individual interview*, a case study consisting of twelve counseling sessions.

To sketch the current sociological-theological landscape of the pastoral counseling process within the Romanian Orthodox Church in the contemporary urban context, a series of semi-structured interviews was conducted with experts active in this field who are well acquainted with the realities, challenges, and difficulties faced by this socio-pastoral sector.

1. *The Delphi technique* in this study was implemented in a single round of questions (questionnaire), a decision grounded methodologically, thematically and logistically, in accordance with qualitative research standards. Although the Delphi technique is traditionally associated with multiple successive rounds aimed at refining expert opinions and achieving consensus, the scholarly literature recognizes the scientific value of single-round applications, especially with a homogeneous participant group and a

well-defined topic (Hsu, C.; Sandford, B., 2007), as in the present research. The purpose was not to formulate a normative consensus – since in a homogeneous group such consensus could reasonably be expected – but rather to conduct an in-depth analysis of the theological and pastoral opinions, convictions, practices and experiences of experts in Orthodox urban pastoral counseling. From this perspective, the Delphi technique functioned as a participatory exploratory tool, complementary to the other instruments employed (documentary research, observation, individual interview), contributing to hypothesis validation through triangulation (Franklin, K.; Hart, J., 2007). Both the professional homogeneity of the experts and their level of expertise and familiarity with the subject facilitated pertinent and consistent responses from the first round (Skulmoski, G.; Hartman, F.; Krahn, J., 2007), rendering further iteration unnecessary. Thus, the use of a single round was not only appropriate but also advisable in the context of a homogeneous group of experts, a clearly defined topic, and a qualitative study with analytic and interpretive aims. The responses obtained provided valuable data, confirming the hypotheses and offering a solid foundation for the conclusions formulated in this thesis.

The stages used in applying this method were as follows:

- ❖ Methodological preparation, formulation, pretesting, and validation of the questionnaire, as well as sampling and expert selection, were conducted between January and May 2021. Administration of the interview (questionnaire) and data collection took place June-October 2021.
- ❖ The questionnaire was developed in accordance with the three research hypotheses and comprised twelve open-ended questions, clearly formulated to guide expert reflection while allowing the free expression of opinions. The questionnaire was sent to participants via *email* and was self-administered; participation was voluntary and based on informed consent.
- ❖ Protecting anonymity reduced social pressure and the risk of conformity to other participants, thereby supporting the validity of the data collected. It is well known that expert anonymity facilitates the free expression of opinions and prevents direct social influences or other “undesirable psychological effects” (Mitroff, I.; Turoff, M., 1975, 22). Accordingly, in the present research, measures were taken to ensure anonymity and freedom of expression throughout the study; information provided by participants was evaluated primarily on the basis of their expertise in pastoral counseling and academic training, rather than on personal identifying data (Rowe, G.; Wright, G., 1999). In addition, communication channels and data-collection

procedures were managed to protect participant confidentiality – e.g., through the use of electronic questionnaires – thus preventing social or hierarchical influences that could have affected the sincerity of responses (McKenna, H., 1994).

❖ Another important stage was *the sampling and selection of experts*

- only specialists with university and postgraduate studies in Orthodox Theology and a minimum of five years' experience in pastoral counseling, all active within institutions of the Romanian Orthodox Church, were selected. Therefore, a nonprobability purposive sample consisting exclusively of experts was used, as recommended by authors such as Skulmoski, Hartman and Krahm;
- the total number of experts contacted to participate in the study was 50, namely five experts from each of the ten metropolis of the Romanian Patriarchate (six metropolis in Romania and four abroad). This approach aimed to obtain contextual diversity and geographical representativeness across Romanian Orthodoxy and to facilitate expert contributions from different urban environments, reflecting both consensus on the studied issue and the complexity and diversity of Orthodox pastoral counselling. Of the 50 experts contacted, 27 initially agreed to participate and 21 ultimately completed the study;
- of those, 15 out of 21 (71%) carry out their activity in cities in Romania (Bucharest, Iași, Cluj, Craiova, Brașov, Bacău, Arad, Târgoviște), while 6 out of 21 (29%) serve in cities abroad (New York, London, Rome, Montreal, Stockholm, Chișinău);
- regarding age distribution: 2 participants were between 30 and 40 years old (10%), 15 participants between 40 and 65 years old (71%) and 4 participants were over 65 years old (19%);
- all 21 participants possess a high level of academic training: 17 out of 21 (81%) hold a PhD in Theology and 4 out of 21 (19%) are doctoral candidates in Orthodox Theology. They also have extensive clerical experience and experience in urban pastoral counselling. Additionally, 12 out of 21 participants (over 50%) are university faculty members who teach Theology courses at theological faculties in Romania or abroad;
- an important criterion for classifying respondents within the sample concerns the capacity in which they carry out pastoral counseling. All 21 respondents are clerics of the Romanian Orthodox Church, but with different pastoral-missionary responsibilities: 4/21 (19%) are bishops/hierarchs, 4/21 (19%) are

monastic priests (*hieromonks*), and 13/21 (62%) are married parish priests. This distribution is expected to yield a variety of approaches and responses regarding Orthodox pastoral counseling. The higher proportion of married priests (62%) relative to the other two groups is fully justified, since their total number within the Romanian Orthodox Church is significantly larger than that of the other categories.

- ❖ Following sampling and expert selection, the research was deepened by administering the semi-structured interview and then analyzing the principal discussion themes that emerged from responses to the twelve questionnaire items. Given its specific features relative to other methods used in social research (Day, J.; Bobeva, M., 2005), the Delphi technique enabled experts to speak from direct experience (Sowell, R., 2000) in their pastoral and/or academic activity, thereby identifying concrete, salient aspects of Orthodox pastoral counseling in the urban environment.
- ❖ A concise analysis is presented of the principal themes that emerged from the responses of the 21 experts to the 12 questionnaire questions (reproduced in *Appendix 5*). These themes also appear in the list of semantic categories produced during qualitative coding. For this analysis, the most relevant responses were selected, with the understanding that this line of inquiry will be developed in future research.

In conclusion, this method facilitated an in-depth exploration of the sociological-theological dimensions of the role, foundations, and adaptability of pastoral counseling in the contemporary urban context, and it enabled the testing and validation of the hypotheses H1-H3 by assessing expert perceptions of the phenomenon under investigation. The responses of the 21 experts unequivocally confirmed the three research hypotheses, revealing solid consensus on three essential points: - the important role of pastoral counseling in the mission of the Orthodox Church within contemporary society; - the necessity of preserving fidelity to the Orthodox Christian Tradition (i.e. the scriptural and patristic foundations of pastoral counseling); - the need to adapt pastoral counseling to current urban socio-spiritual realities, with great prudence and spiritual discernment, while maintaining emphasis on the teachings of the Holy Fathers. From all responses, arguments, and proposed solutions, the following essential aspects stand out: - pastoral counseling is perceived as a natural and indispensable extension of the Church's missionary work in society; - pastoral counseling is a sacramental, healing, and salvific work, insofar as it

harmoniously unites its therapeutic dimension with fidelity to Holy Scripture and the Church's patristic Tradition; - the teachings of the Holy Fathers, though formulated in diverse historical, social, religious, and cultural contexts, retain enduring importance and contemporary relevance, thereby contributing decisively to the theological authenticity of pastoral counseling and to the effectiveness of the Orthodox Church's mission in contemporary urban society; - Orthodox pastoral counseling fundamentally differs from secular modes of counseling in its eschatological aims, its spiritual resources and its integrative theological anthropology. Its nature is radically distinct from secular therapies and is more effective when the counseled person's problems are primarily spiritual. Additionally, when spiritual problems also include a pathological component, pastoral counseling may – with great prudence and discernment – be complemented by established secular modalities (medical psychotherapy and psychological counseling), only insofar as these do not contradict Orthodox Christian Tradition; - interdisciplinary collaborations can be useful only when subject to theological rigor and clear spiritual discernment, since pastoral counseling is not merely a therapeutic option but a grace-filled ministry oriented toward salvation, accomplished through the Church's liturgical and sacramental life. Absent this criterion, pastoral counseling risks becoming deficient and losing its salvation dimension.

Therefore, following the analysis of the results of *the qualitative interview (Delphi type)*, the essential conclusion would be that urban Orthodox counseling maintains its relevance only if it is anchored in a living and coherent scriptural and patristic theology, updated and adapted to the present with great caution and discernment.

2. Individual unstructured interview. This method was selected to investigate in depth the dynamics of Orthodox pastoral counseling in the contemporary urban context and to understand how the principles of pastoral counseling can be applied in practice to real-life cases (McCracken, 1988; Kvale, 1996). In the context of pastoral counseling, *the individual unstructured interview* is regarded by specialists as one of the most appropriate methods for achieving a nuanced understanding of the spiritual dimension and of complex personal trajectories (McCracken, 1988; Chase, 2003), as it allows observation of the concrete applicability of spiritual principles grounded in Scripture and the patristic tradition in direct encounter with the sufferings, searches, and trials of the contemporary urban individual.

The individual qualitative interview was organized into 12 weekly sessions, the primary aim being the pastoral counseling of the interviewee. All 12 sessions, each lasting

approximately two hours, were conducted between October 2021 and February 2022, in full compliance with the public health regulations in effect during the COVID-19 pandemic. The interview proper (the counseling process) focused on understanding the counselee's inner struggles and concerns and on identifying beneficial spiritual solutions, using scriptural references and, in particular, *patristic references* – remedies specifically recommended by the Holy Fathers. For clearer interpretation of the information generated by this interview, the notes taken during the counseling sessions were grouped by the main topics (problems) discussed and are summarized in the thesis.

The results emerging from this case study, analyzed on the basis of the individual interview, further demonstrate and reinforce that effective pastoral guidance cannot be conceived apart from the teaching of the Holy Fathers. Alongside patristic teachings – translated into contemporary, accessible language for the counselee while preserving their depth and authenticity – the scriptural word also played a decisive, transformative role in the act of pastoral counseling. Biblical references served as constant points of support throughout all 12 sessions, contributing decisively to a correct Orthodox Christian understanding of trauma and existential meaning. Both the scriptural and the selected patristic references (presented in *Appendix 6*) informed the orientation of all counseling sessions, in which essential spiritual themes were addressed (e.g. human freedom, sin, illness, repentance, death, eternal life, communion with God), interpreted exclusively in the light of the Tradition of the Orthodox Church. The spiritual counsels of the Holy Fathers (e.g. St. John Chrysostom, St. Basil the Great, St. Maximus the Confessor) were not merely cited but adapted, explained and applied in a personalized manner, according to the interviewee's situation and the topics he proposed for discussion. These counsels functioned as genuine “therapeutic guides” for orienting the counselee in a process of correction and spiritual healing, offering an authentically Orthodox Christian anthropological and soteriological perspective on sin, suffering, illness, death etc. Accordingly, *the individual unstructured interview*, employed not only as a research instrument but also as a living pastoral-missionary reality, confirms the relevance of the Holy Fathers' teaching amid the challenges of contemporary urban society, demonstrates the major formative, corrective, and therapeutic spiritual potential of pastoral counseling for the counselee, and, through its integration into the overall research design, contributes to validating the hypotheses and formulating the thesis's general conclusions.

An additional important aspect of this research concerns the selection of patristic texts relevant to the project. Since the writings of the Holy Fathers are rooted in Holy

Scripture, a primary selection criterion was their scriptural reference. A second criterion involved choosing patristic texts whose primary purpose is the interpretation of Holy Scripture. A further effective approach was to focus on those patristic texts that clarify the issues highlighted by the information collected during the research process. By synthesizing the most significant patristic contributions relevant to pastoral counseling, this thesis constitutes a necessary and useful informational and educational resource both for those directly involved – such as pastoral counselors (theologians, priests, spiritual fathers/confessors) – and for all who wish to engage in this process of socio-spiritual formation or to benefit from the indisputable value of the Holy Fathers’ pastoral counseling.

LIMITATIONS AND ETHICAL ASPECTS OF THE RESEARCH

The limitations of this research arise from its exploratory nature and the qualitative approach adopted. They relate chiefly to the scarcity of integrated bibliographic references on the pastoral counseling process, the small number of specialized studies addressing this topic, methodological and sampling factors, and contextual constraints (e.g. restrictions during the COVID-19 pandemic, during which part of the research was conducted), as well as the impossibility, on ethical and institutional grounds, of using institutional data for the study’s conclusions, alongside human and institutional constraints.

As noted earlier, a central role in this scientific endeavor was played by the Delphi-type interview, complemented by the unstructured individual interview. The Delphi technique is recognized for its capacity to generate expert consensus through iteration and reflexivity and for reducing hierarchical influences via anonymity – an essential and non-negotiable feature of Delphi studies (Green, 2014). However, its use during the COVID-19 pandemic entailed certain limitations: the lack of direct interaction with participants, which in some cases affected terminological and interpretive clarity (particularly with respect to sensitive or ambiguous theological or pastoral concepts); the impossibility of tracking respondents’ self-reflection processes and clarifying certain responses in real time; although anonymity reduced the risk of social conformity and encouraged sincerity (Keeney, 2011; Rowe; Wright, 1999), it also limited the possibility of correlating professional prestige with the theological or pastoral consistency of responses; the geographically dispersed distribution of participants prevented synchronous meetings; and the exclusively urban background of the experts limits the applicability of conclusions to other contexts (e.g. rural or monastic settings) where the dynamics of pastoral counseling

may differ etc. Accordingly, the conclusions were formulated and interpreted within the specific context of these limitations and are not claimed to be universally applicable to all forms of pastoral counseling or to all confessional traditions (cf. Gallagher; Newton, 2009).

Given that research in the social and human sciences requires strict adherence to ethical standards, these requirements were fully implemented in the present study to prevent negative consequences. The principles guiding all stages of the research and the drafting of this thesis were, in particular, those set forth in the *Code of Ethics and Deontology of the Romanian Academy*, including the regulations of the *School of Advanced Studies of the Romanian Academy* (SCOSAAR), the *Research Institute for Quality of Life* (ICCV), and the *Institute of Sociology* (INSOC). In addition to national legislation, the research was conducted in accordance with the European regulatory framework concerning human rights, copyright, personal data protection, the regulations of bodies authorized to monitor compliance with research ethics and the statutes of the professional categories involved in the research. The processing of personal data complied with *Law No. 363/2018 on the protection of individuals with regard to the processing and free movement of personal data*, adopted by the Parliament of Romania. From this perspective, the ethical and legal risks were minimal relative to the benefits brought by scientific research in the field of pastoral counseling.

The research was conducted so as to yield results in the scientific domain that could not be obtained by other methods (Sandu, 2018). It should also be noted that the project for this thesis was submitted for review within the *Ethics in Scientific Research and Intellectual Property* course – a mandatory requirement of the doctoral program – and received a favorable assessment from the examining committee with respect to the scientific methodology employed.

GENERAL CONCLUSIONS AND FUTURE DIRECTIONS OF RESEARCH

The final conclusions and recommendations regarding future research directions were formulated following a rigorous analysis of the theoretical and practical foundations of Orthodox pastoral counseling in the contemporary urban context, corroborated by a critical interpretation of the empirical data obtained through the research methods employed. The present thesis sought to clarify and identify the specific features of the Orthodox Church's activity in the spiritual and social care of the community from a dual theological and sociological perspective, while also outlining a model of Orthodox pastoral

counseling as a particular form of socio-spiritual action characteristic of Orthodoxy. At the same time, the study aimed to redirect the attention of pastoral counselors (priests, spiritual fathers/confessors, theologians) influenced by sources other than those of the Orthodox Church toward the counseling methods of the Holy Fathers and, not least, to restore a clear identity and rightful place for pastoral counseling within society.

The coordinates of the pastoral counseling model – as a particular expression of socio-spiritual action grounded in the faith of the Orthodox Christian tradition – were identified through the analysis of primary documents (scriptural texts and patristic writings) and secondary documents (analytical works, specialized studies, scholarly articles), as well as through direct observation. These formed the foundation of the qualitative interview-based research (semi-structured expert interviews – *Delphi type* – and an unstructured individual interview), leading both to coherent, convergent, and deeply nuanced findings and to the fulfillment of the thesis’s fundamental objective.

In other words, the mixed research design adopted in this thesis entailed rigorous qualitative analysis based on *documentation and document analysis*, *direct observation*, and *sociological interview*, which enabled *methodological triangulation* as a strategy for validating data related to the subject under study (Cojocaru, D., 2004), “a desideratum that should be pursued in all research in the social and human sciences” (Janesick, V., 2006).

The information accumulated through these qualitative data-collection methods was subsequently analyzed and the results were used to test the hypotheses, support the author’s interpretations and formulate and substantiate conclusions from multiple independent sources, thereby strengthening the study’s validity (Denzin, N.; Lincoln, Y., 2018). For the most part, the results highlighted significant aspects of the issues addressed, bringing to the forefront the importance and necessity of the Church’s involvement in the spiritual and social care of urban Orthodox Christian communities through pastoral counseling.

Given that all three research hypotheses were confirmed, the main objectives proposed and assumed were achieved. Both theoretically and empirically, the research underscored the essential role of pastoral counseling as a sacramental act in the Church’s work in society. Furthermore, the findings clearly demonstrated that the Church’s teaching is indispensable to this process and that the difference between Orthodox pastoral counseling and secular counseling (psychological or psychotherapeutic) is not merely operational, but also anthropological and eschatological –evident in its ultimate aim, the spiritual resources it employs, and its liturgical and communal dimension.

It was also emphasized that maintaining focus on the importance and contemporary relevance of the teachings of the Holy Fathers is necessary to safeguard the theological authenticity of pastoral counseling. Moreover, a form of “social theology”, contextualized to the contemporary urban pastoral environment, was outlined to strengthen the relationship between Church and society and to provide pastoral counselors with a clear doctrinal identity for an effective and coherent mission.

By fully capitalizing on the study’s theoretical foundations and empirical results—which led to the fulfillment of all proposed objectives, this thesis contributes both to restoring the rightful place of Orthodox (patristic) pastoral counseling among the theological disciplines and to preserving, deepening and consolidating it as a fundamental field of the Church’s mission in contemporary urban society.

Against a backdrop of insufficiently developed scholarship on urban pastoral counseling and a socio-spiritual climate increasingly influenced by secularization, materialism and moral relativism, the need to update, deepen and consolidate this field is urgent – conceptually, methodologically, and practically. Accordingly, the data collected in this study, complemented by additional variables, may support important future research directions, such as: - recourse to mixed-methods designs, integrating quantitative techniques (standardized questionnaires, scales assessing spiritual and sociopsychological impact, indicators of pastoral effectiveness, etc.) to complement current qualitative data and provide a more complex and comparable picture of the phenomenon, thereby increasing scientific rigor, strengthening validity, and contributing to replicable models of spiritual intervention across social and religious contexts; - expanding the analysis to a larger sample of experts and beneficiaries of pastoral counseling and organizing focus groups to broaden the range of perspectives; - including clergy, monastics, and Orthodox theologians with less than 5 years’ experience in pastoral counseling, which could yield additional relevant insights; - widening geographic representativeness (at the level of dioceses and deaneries in Romania and abroad); - revising and improving theological education programs and professional formation (clerical and pastoral counseling) to respond more effectively to the complex needs of urban faithful; - introducing courses in Patristic pastoral counseling in theological seminaries and Orthodox faculties in Romania and within the Romanian diaspora; - producing and publishing current studies and articles in the field of pastoral counseling in specialized newspapers and journals (e.g. *Lumina Newspaper*; central Church journals and periodicals such as *Romanian Orthodox Church Review*, the Official Buletin of the Patriarchate of Romania, *Ortodoxia Review* etc.),

including online venues; - preparing and presenting academic papers at relevant scholarly events, with subsequent dissemination in specialized publications, in print or online; - conducting detailed analyses of outcomes from interdisciplinary collaborations integrated into the pastoral counseling process; - studying pastoral counseling in relation to other confessional traditions, to highlight more clearly the distinctive characteristics of the Orthodox Christian model.

These proposed avenues for development and research advance an integrative and balanced theological-sociological vision in which Orthodox pastoral counseling can, on the one hand, prudently update its methods and strengthen its scientific grounding and, on the other, remain faithful to the Holy Tradition of the Church – thus preserving its spiritual authenticity and its sacramental, healing, and salvific mission – while responding more effectively to the socio-spiritual challenges of the contemporary urban world.

In conclusion, this thesis aims to serve as a starting point for further academic research involving interdisciplinary collaboration with specialists interested in this topic, thereby contributing to the deepening and consolidation of pastoral counseling as a fundamental domain of the Orthodox Church's mission in society, particularly within the contemporary urban environment, marked by complex socio-spiritual dynamics and multiple identity-related challenges.

BIBLIOGRAPHY

1. Abrudan, D., 1979. Creștinismul și mozaismul în perspectiva dialogului interreligios. În: *MA*. Sibiu: Episcopia Ortodoxă Română.
2. Adamantios, A., 2015. Spovedanie sau psihoterapie?, în: *Sensurile și importanța Sfintei Taine a Spovedaniei și ale Sfintei Taine a Împărtășaniei*. București: Basilica.
3. Amundesn, D., Ferngren, G., 1985. Virtue and Medicine from Early Christianity through the Sixteenth Century. În: *Earl E. Shelp. Editor. Virtue and Medicine: Explorations in the Character of Medicine*. D. Reidel Publishing Company, pp. 95-114.
4. Aga, V., 2005. *Simbolica biblică și creștină*. Timișoara: Învierea.
5. Ageloglou, C., 1998. *Elder Paisios of the Holy Mountain*. Mount Athos: Holy Mountain Publishing.
6. Alexander, Servant of God, 1998. *Father Arseny, 1893-1973: Priest, Prisoner, Spiritual Father*. Crestwood, NY: Saint Vladimir's Seminary Press.
7. Alexiev, S., 2010. *Viața duhovnicească a creștinului ortodox*. București: Predania.
8. Amos, T., Pearse, N., 2008. Pragmatic Research Design: An Illustration of the Use of the Delphi Technique. În: *The Electronic Journal of Business Research Methods*, 6, pp. 95-102.
9. Andrusos, H., 1930. *Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene*. Trad. Stăniloae, D. Sibiu: Editura Tipografiei Arhidiecezane.
10. Aquilina, Michael, 2000. *The Way of the Fathers*. Huntington, IN: Our Sunday Visitor.
11. Arăpașu, † Teoctist, 2002. „Răspunderea socială a Bisericii în Europa – operă misionară și ecumenică comună”; În: Marani, G., Ică Jr., I.I. *Gândirea socială a Bisericii*. Sibiu: Deisis.
12. Arăpașu, † Teoctist, 1988. *Cuvântare la Institutul Teologic Universitar din București*. În: *ST*, nr. 4. București: IBMBOR
13. Arseniev, N., 1994. *Mistica și Biserica Ortodoxă*. Trad. Rus, R. București: Iri.
14. Augsburg, D. W., 1986. *Pastoral Counselling Across Cultures*. Philadelphia, PA: Westminster.
15. Autor anonim, 1995. *Viața Fericitului Pahomie*. Trad. Corneanu, N. București: Anastasia.
16. Autor anonim, 1999. *Vedere duhovnicească*. Trad. Coman, C. București: Bizantină, pp. 163, 168.
17. Autor anonim, 2013. *Tămăduirea creștinului. Tainele Sfintei Biserici, izvor de sănătate și fericire*, ed. a II-a. Trad. Ciocioi, Gh. București: Editura De Suflet.
18. Avdeev, D., 2007. *Probleme actuale ale psihoterapiei Ortodoxe*. București: Sophia.

19. Avdeev, D., 2011. *Psihiatria pentru duhovnici*. București: Sophia, Cartea Ortodoxă.
20. Avdeev, Dmitri, 2003. *Depresia ca patimă și boală*. București: Sophia.
21. Avva Dorotei, 1980. Cap. XI, 2. În: *Filocalia*, vol. 9, trad., introd. și note D. Stăniloae. București: IBMBOR.
22. Babbie, E., 2010. *The Practice of Social Research*, 12th edn. Belmont, CA: Wadsworth Cengage Learning.
23. Bailey, K., 1982. *Methods of Social Research*, 4th edn. New York, NY: Free Press.
24. Bakke, Ray, 1987. *The Urban Christian: Effective Ministry in Today's Urban World*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.
25. Balca, N., 2014. Etapele psihologice ale Mărturisirii. În: *Spovedania și Euharistia – izvoare ale vieții creștine* (vol. I). București: Basilica.
26. Baltasiu, R., 2007. *Introducere în sociologie*. Craiova: Beladi.
27. Baltașiu, R., Dumitrescu, L., Bulumac, O., 2009. Abordarea neinterpretativă. În: Bădescu, I., Cucu-Oancea, O., Șișișteanu, G. (eds.) *Tratat de Sociologie Rurală*. București: Mica Valahie.
28. Basset, R., Grébaud, S., Brooks, E.W., Petit, L., 1923. *Patrologia Orientalis*, vol. XVII. Paris: Firmin Didot Editeurs.
29. Bauman, Z., 2007. *Globalizarea și efectele ei sociale*. București: Antet.
30. Bauman, Z., 2008. *Gândirea sociologică*. București: Humanitas.
31. Bazeley, P., Jackson, K., 2013. *Qualitative Data Analysis with NVivo* (2nd ed.). Los Angeles, CA: Sage.
32. Băban, A. (coord.), 2003. *Consiliere educațională*. Cluj-Napoca: Psinet.
33. Bădescu, I., 1980. *De la comunitatea rurală la comunitatea urbană*. București: Editura Științifică și Enciclopedică
34. Bădescu, I., 1981. *Metode și tehnici de cercetare sociologică*. București: Economică
35. Bădescu, I., 1996. *Istoria sociologiei – teorii contemporane*. București: Eminescu
36. Bădescu, I., 2002. „Noologia: cunoașterea ordinii spirituale a lumii – sistem de sociologie noologică”. București: Valahia
37. Bădescu, I., 2011. *Sociologia și economia problemelor sociale*. București: Mica Valahie.
38. Bădescu, I., Mihăilescu, I. (coord.), 2003. *Geopolitică, globalizare, integrare*. București: Mica Valahie
39. Băltuță, M., 1993. Despre mărturisire. În: *TV*, nr. 1-3. Iași: Trinitas.
40. Beauchamp, T.L., Childress, J.F., 2001. *Principles of Biomedical Ethics*, 5th edition. Oxford: Oxford University Press.
41. Beck, U., Giddens, A., Lash, S., 1994. „*Reflexive Modernity: Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*”. Cambridge: Polity Press.

42. Beck, Ulrich, 1992. „*Risk Society: Towards a New Modernity*”. London & Newbury Park, CA: Sage Publications.
43. Belea, N., 1951. Îndatoririle duhovnicului după sfintele canoane. În: *ST*, nr. 9-10. București: IBMBOR.
44. Bell, Charles, 1994. *Discovering the Rich Heritage of Orthodoxy*. Minneapolis, MN: Light and Life Publishing.
45. Belu, D.I., 1955. „*Calitățile de îndrumător duhovnicesc ale Sfântului Apostol Pavel*”. În: *ST*, nr. 9-10.
46. Berdiaev, N., 2009. *The Destiny of Man*, 3rd edn, trans. Natalie Duddington. Kettering, OH: Semantron Press.
47. Berdiaev, N., 2009. *The Destiny of Man*, 3rd ed., trans. Duddington, N. Semantron Press, p. 218.
48. Bernea, E., 2006. *Îndemn la simplitate*. București: Vremea.
49. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, 2018. București: IBMBOR.
50. Bolgiani, F., 2003 apud. Padovese, L., *Introducere în Teologia Patristică*. Blaj: Buna Vestire
51. Bonnet, J., 2000. *Marile metropole mondiale*. Iași: Institutul European.
52. Bontaș, Ioan, 1996. *Pedagogie*, ediția a 3-a. București: All, p. 136.
53. Boudon, Raymond, 2001. *The Origin of Values: Sociology and Philosophy of Beliefs*. New Brunswick, NJ & London: Transaction Publishers.
54. Bowen, G., 2009. Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), pp. 27-40.
55. Braniște, E., 1965. „Preoția și chipul preotului după Sfânta Scriptură”, în: *BOR*, nr. 5-6
56. Braniște, E., 1986. „Parohia-cadrul normal de trăire a vieții creștine”. În: *Îndrumări misionare*. București: IBMO.
57. Braniște, E., 2014. *Vocație și responsabilitate în slujirea preoțească*. București: Basilica.
58. Braniște, E., Nițoiu, G., Neda, G., 2002. *Liturgica teoretică: Manual pentru seminariile teologice*. București: IBMBOR.
59. Breck, J., Pușcaș, F., Baștovoi, S., Moldovan, S., Macrea, L., Bizău, I., 2003. *Ce este moartea?* Cluj-Napoca: Patmos, p. 14.
60. Breck, J., Pușcaș, F., Baștovoi, S., Moldovan, S., Macrea, L. și Bizău, I., 2003. *Ce este moartea?* Cluj-Napoca: Patmos.
61. Bria, I., 1995. *Ortodoxia în Europa. Locul spiritualității române*. Iași: Trinitas.
62. Bria, I., 1966. *Iisus Hristos iubitorul de oameni*. În: *Revista Ortodoxia*, XVIII(1).
63. Bria, I., 1989. Parohie, preot, credincios – Identitatea și misiunea lor”. În: *Destinul Ortodoxiei*. București: IBMBOR, p. 325.
64. Bria, I., 1994. „*Dicționar de Teologie Ortodoxă. A-Z*”, ediția a 2-a. București: IBMBOR.

65. Bria, I., 1995. *Ortodoxia în Europa: Locul spiritualității române*. Iași: Trinitas.
66. Bria, I., 1996. „*Liturghia după Liturghie: O tipologie a misiunii apostolice și mărturiei creștine azi*”. București: Athena.
67. Bria, Ion, 2010. „*Regenerarea misiunii creștine în contextul urban*. În: *Relevanța operei Părintelui Profesor Ion Bria pentru viața bisericească și socială actuală. Direcții noi de cercetare în domeniul doctrinei, misiunii și unității Bisericii*”, coord. Moșoiu, N. Sibiu: Editura Universității „Lucian Blaga”, pp. 647-652.
68. Bria, Pr. I., 1996. *Liturghia după Liturghie. O tipologie a misiunii apostolice și mărturiei creștine azi*. București: Athena, p. 126.
69. Bria, Rev. I., 1996. „*The Liturgy after the Liturgy: Mission and Witness from an Orthodox Perspective*”. Geneva: WCC Publications.
70. Brock, S., 1997. *The Wisdom of St. Isaac the Syrian*. Fairacres, Oxford: SLG Press.
71. Brock, S., 1998. *Efrem Sirul. Ochiul luminos. Imnele despre paradis*. Trad. Ielciu, M., Ică, I.I. Jr.. Sibiu.
72. Brusalis, P., 1986. *Reînnoirea omului în Hristos după Sf. Grigorie de Nyssa*. Katerini: Tertios, p. 16.
73. Bryman, A., 2016. *Social Research Methods*, 5th edn. Oxford: Oxford University Press.
74. Bucevschi, O., 1953. „Învățătura creștină despre iubire și dreptate, ca virtuți sociale”. În: *ST*, nr. 9-10.
75. Bucevschi, O., 1954. Nedreptatea socială, piedică în calea mântuirii. În: *ST*, nr. 34. București: IBMBOR.
76. Bulgakov, S., 1997. *Ortodoxia*. București: Paideia.
77. Bunea, I., 1957. „Pocăința – îndatorire de căpetenie a creștinului”. În: *MB*, nr. 11-12. Craiova.
78. Bunea, I., 1986. Cum să spovedim. În: *BOR*, nr. 3-4. București: IBMBOR.
79. Bunea, Ioan, 1957. „Pocăința – îndatorire de căpetenie a creștinului”, în: *MO*, IX(11-12).
80. Bunge, G., 2001. „*Akedia – plictiseala și terapia ei după avva Evagrie Ponticul sau sufletul în luptă cu demonul amiezii*”, trad. diac. Ioan I. Ică. Sibiu: Deisis.
81. Burcu, A., Vasiu, A., 2004. *Managementul calității vieții și condiției umane – Fundamentele consilierii*. Cluj-Napoca: Mega.
82. Burke, P. 1999. *Istorie și teorie socială*. București: Humanitas
83. Buta, M. G., 2007. Dialogul dintre știință și credință în definirea noțiunii de boală: Medicii și Biserica. În: *Teologie și ecologie*, Cluj-Napoca: Renașterea.
84. Cabasilas, N., 1974. *The Life in Christ*. Trad. Carmino J. de Catanzaro. Crestwood, NY: Saint Vladimir's Seminary Press.
85. Cace, S.; Cojocaru, D.; Gavrilovici, C., 2013. Christian and Secular Dimensions of the Doctor-Patient Relationship. În: *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, vol. 12, issue 34. Cluj Napoca: Sciri & Sacri, pp. 37-56

86. Cace, S.; Cace, C., Nicolăescu, V., 2011. „The social programs run by the Romanian orthodox church during the period of the economic crisis”. În: *Revista de cercetare și intervenție socială*, vol. 35. Iași: Lumen Publishing House, pp. 28-45
87. Cauc, I., 2004. *Metodologia cercetării sociologice, metode și tehnici de cercetare*. București: Editura Fundației România de Măine.
88. Căndea, S., 1939. *Hristos și mântuirea sufletească a orășenilor*. Sibiu: Seria Teologică.
89. Căndea, S., 1956. „Taina Sf. Mărturisiri ca mijloc de pastorație”, în: *MO*, nr. 6-7.
90. Căndea, S., 1966. „Taina Sfintei Mărturisiri privită din punct de vedere pastoral și metodologic”. În: *MB*, XVI(4-6).
91. Ceremuhin, P., 1958. Pastorația după Sfântul Evanghelist Ioan. În: *MB*, VIII(1-3).
92. Chadwick, O., 1968. *John Cassian. A Study in Primitive Monasticism*. Cambridge: Cambridge University Press.
93. Charmaz, K., 2002. „*Constructing Grounded Theory*” (2nd ed.). London: Sage.
94. Chase, S. E., 2005. Narrative Inquiry: Multiple Lenses, Approaches, Voices. În: Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (eds.), *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (3rd ed.). Los Angeles, CA: Sage.
95. Chase, S., 2003. Learning to Listen: Narrative Principles in a Qualitative Research Environment. În: Denzin, N. K., Lincoln, Y. S. (eds.), „*Collecting and Interpreting Qualitative Materials*”. Thousand Oaks, CA: Sage.
96. Chelcea, S. *Inițiere în cercetarea sociologică*, curs universitar. Disponibil la: www.comunicare.ro , p. 20. Accesat la data de 14.09.2019
97. Chelcea, S., 1998. „*Cercetarea sociologică, metode și tehnici*”. Deva: Destin.
98. Chelcea, S., 2004. „*Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative*”. București: Economica, pp. 291-334.
99. Chifăr, N., 2002. *Teologie și spiritualitate patristică*. Iași: Trinitas.
100. Chițescu, N., 1956. Întruparea și răscumpărarea în Biserica Ortodoxă și în cea Romano-Catolică. În: *Rev. Ortodoxia*, nr. 4. București: IBMBOR.
101. Chițescu, N., Todoran, I., Petreună, I., 2004. „*Teologia Dogmatică și Simbolică*”, vol. I (ed. a II-a). Cluj-Napoca: Renașterea.
102. Chrysostom, S. J., 1999. „*On Wealth and Poverty*”. Crestwood, NY: Saint Vladimir's Seminary Press.
103. Chrysavgis, J., 2006. *Reîntregirea sufletului – Arta îndrumării duhovnicești*. București: Sophia.
104. Ciobotea, † Daniel, 2011. *Liturgie euharistică și filantropie socială. Credință pentru fapte bune – lucrarea Bisericii în societate în anul 2010*. București: Basilica.
105. Ciobotea, † Daniel, 1991. *Challenges of Orthodoxy in a Changing World*, În: *The Ecumenical Review*, WCC, Syndesmos IVth International Orthodox Youth Festival, Greece, p. 207.
106. Ciobotea, † Daniel, 2007. „*Comori ale Ortodoxiei: explorări teologice în spiritualitatea liturgică și filocalică*”. Iași: Trinitas.

107. Ciobotea, † Daniel, 2011. „*Liturghie euharistică și filantropie socială*, în *Credință pentru fapte bune – lucrarea Bisericii în societate în anul 2010*”. București: Basilica, p. 189.
108. Ciocan, C. T., 2007. *Consilierea persoanelor cu nevoi speciale*. Constanța: Europolis.
109. Ciulei, D. M., 1999. *Antropologie Patristică*. Alexandria: Sirona.
110. Claerbaut, D., 2005. *Urban Ministry in a New Millennium*. Federal Way, WA: World Vision Resources.
111. Clandinin, D. J., Connelly, F. M., 2000. *Narrative Inquiry: Experience and Story in Qualitative Research*. San Francisco: Jossey-Bass.
112. Claudette, L., 1998. *Sociologia organizațiilor*. Iași: Polirom.
113. Clément, O., 1997. Adevărul vă va face liberi. În: *Stând de vorbă cu Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I*. Nea Smirni, p. 269.
114. Clement, O., 1997. *Conversation with Ecumenical Patriarch Bartholomew*. Yonkers, NY: SVS Press.
115. Clinebell, H., 1989. *Basic Types of Pastoral Care and Counseling*. Nashville: Abingdon Press.
116. Cobb, J.B., 1977. Theology and Pastoral Care. În: *Creative Pastoral Care and Counseling Series*. Philadelphia, PA: Fortress Press.
117. Cohen, L., Morrison, K. et. al., 2003. *Research Methods in Education*, 5th edn. Oxfordshire, UK: Routledge Falmer, pp. 287-292.
118. Cojocaru, N., 2007. *Cunoașterea și vindecarea sufletului*. Constanța: Crai Nou
119. Colotelo, D., 1999. Regenerarea pastorației urbane în Biserica Ortodoxă Română. În: *Almanah Bisericesc*, București: Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor.
120. Coman, † Vasile, 1984. Îmbunătățirea activității pastoral-misionare a preotului. În: *BOR*, nr. 3-4. București: IBMBOR.
121. Coman, I. G., 1953. Dumnezeu nu este autor al răului. În: *ST*, nr. 1-2. București: IBMBOR.
122. Coman, I. G., 1958. Poezia Sf. Grigorie de Nazianz. În: *ST*, nr. 1-2. București: IBMBOR.
123. Coman, I. G., 1958. Poezia Sf. Grigorie de Nazianz. În: *ST*, seria II, X(1-2), p. 78.
124. Coman, I. G., 1975. Actualitatea gândirii patristice. În: *MB*, nr. 9-10. Craiova.
125. Coman, I. G., 1975. Actualitatea gândirii patristice. În: *MB*, XXVII(9-10), p. 706.
126. Coman, I. G., 1970. Solidaritatea în gândirea și viața patristică. În: *BOR*, nr. 7-8. București: IBMBOR.
127. Coman, I. G., 1984. *Patrologie*, vol. I. București: IBMBOR.
128. Coman, I. G., 2000. *Patrologie*. Ediție revizuită. București: Sfânta Mănăstire Dervent.
129. Coman, I. G., 1953. „Dumnezeu nu este autor al răului”. În: *ST*, nr. 1-2, p. 38.

130. Coman, I. G., 1956. „Chipul preotului după Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți”. În: *ST*, nr. 3-4.
131. Coman, V., 1984. „Îmbunătățirea activității pastoral-misionare a preotului”. În: *BOR*, nr. 3-4. București: IBMBOR.
132. Constantelos, D., 1968. „*Byzantine Philanthropy and Social Welfare*”. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
133. Constas, D., 1968. „*Byzantine Philanthropy and Social Welfare*”. New Jersey: Rutgers University Press.
134. *Constituțiile Sfinților Apostoli*, 1907. Trad. Nițu, G. București.
135. Corbin, J., Strauss, A., 2015. „*Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*”. Los Angeles, CA: Sage.
136. Corneanu, † Nicolae, 2002. *Farmecul scrierilor patristice*. București: Anastasia.
137. Corneanu, N., 2002. *Farmecul scrierilor patristice*. București: Anastasia.
138. Crainic, N., 1994. *Nostalgia paradisului*. Iași: Moldova.
139. Crăciunaș, I., 1960. Învățătura ortodoxă despre pocăință. În: *Ortodoxia*, nr. 3. București: IBMBOR.
140. Creswell, J.W. , Creswell, J.D., 2018. „*Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approache*”s, 5th edn. Los Angeles, CA: Sage Publications.
141. Culianu, I.P., 2002. *Eros și magie în Renaștere*. Iași: Polirom.
142. Cuviosul Agapie Criteanul, 1939. *Mântuirea păcătoșilor*. București: IBMBOR.
143. Cuviosul Paisie Aghioritul, 2017. *Cu durere și dragoste pentru omul contemporan*. București: Evanghelismos.
144. Cuviosul Siluan Atonitul, 1994. *Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei*. Alba Iulia: Deisis, p. 113.
145. Cyril of Jerusalem (Sf. Chiril al Ierusalimului), 2003. *Cateheze*. București: IBMO.
146. Daniélou, J., 1993. *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*. București: Humanitas.
147. Davey, A., 2002. *Urban Christianity and Global Order: Theological Resources for an Urban Future*. Peabody, MA: Hendrickson Publishers.
148. Deheleanu, P. , 1975. *Preoția Ortodoxă*. În: *BOR*, nr. 7-8. București: IBMBOR.
149. Deicha, S., 1989. Impulsion donnée par le Métropolite Philarète. În: *Studia Patristica*, XXIII, p. 229.
150. Dekoven, S., 1997. *Despre ancorare. O introducere în psihologia consilierii*. București: Gnosis.
151. Demakis, J., 2004. Historical Precedents for Synergia: Combining Medicine, Diakonia and Sacrament in Byzantine Times. În: *Raising Lazarus: Integral Healing in Orthodox Christianity*. S. Muse (ed.). Brookline, MA: Holy Cross Orthodox Press.
152. Denzin, N.K., Lincoln, Y.S., 2018. „*The SAGE Handbook of Qualitative Research*” (5th ed.). London: Sage Publications.

153. Denzin, N., 1970. „*The research act: A theoretical introduction to sociological methods*”. Chicago, IL: Aldine Pub. House.
154. Denzin, N.K., Lincoln, Y.S., 2018. „*The SAGE Handbook of Qualitative Research*”, 5th ed. Thousand Oaks, CA: Sage.
155. Didahia. *Învățătură a celor doisprezece Apostoli*, 1979. În: *PSB*, vol. 1. București: IBMBOR.
156. Dilts, R., Grinder, J., Bandler, R., 2014. *Ghidul de programare neurolingvistică*. București: Vidia.
157. Dionisie din Furna, 2000. *Erminia picturii bizantine*. București: Sophia.
158. Dionisie Pseudo-Areopagitul, 1993. *Despre numele divine – Teologia Mistică*, trad. Cicerone Iordăchescu. Iași: Institutul European.
159. Dositei al Ierusalimului, *Mărturisirea de credință*, XII, II, 755.
160. Ehigie, B., Ehigie, R., 2005. Applying Qualitative Methods in Organizations: A Note for Industrial/Organizational Psychologists. În: *The Qualitative Report*, 10(3), pp. 621-638.
161. Ehrman, B., 2003. *The Apostolic Fathers*, vol. 2. Cambridge, MA: Harvard University Press.
162. Enăchescu, C., 2005. *Tratat de psihologie morală. Dimensiunea medico-psihologică a umanului*. București: Editura Tehnică.
163. European Association for Psychotherapy, www.europsyche.org, accesat la 10 ianuarie 2019.
164. Eusebiu de Cezareea, 1987. *Istoria bisericească*, PSB 13. București: IBMBOR.
165. Eusebiu de Cezareea, 2012. *Viața lui Constantin cel Mare*, în: *PSB*, vol. 14. București: Basilica.
166. Evagrie Ponticul apud Bunge, G., 2001. „*Akedia – plictiseala și terapia ei după avva Evagrie Ponticul sau sufletul în luptă cu demonul amiezii*”. Trad. Ică, I.I. Sibiu: Deisis
167. Evagrie Ponticul. „*Capete despre deosebirea patimilor și a gândurilor*”, cap. 15. În: *Filocalia*, vol. 1, p. 73.
168. Evagrie Ponticul, 2006. *În lupta cu gândurile: despre cele 8 gânduri și replici împotriva lor*. Sibiu: Deisis.
169. Evagrie Ponticul, 2009. *Tratatul Practic. Gnosticul*, trad. Cristian Bădiliță. București: Curtea Veche.
170. Evagrie Ponticul, 2009. *Tratatul Practic. Gnosticul*. Introducere, traducere și comentarii: Bădiliță, C. București: Curtea Veche
171. Evdokimov, P., 1996. *Ortodoxia*. București: IBMBOR.
172. Evdokimov, P., 2006. *Taina iubirii*. București: Christiana.
173. Fecioru, Dumitru, 1979. Introducere generală. În: *Scrierile Părinților Apostolici*, PSB 1. București: IBMBOR.
174. Felea, I., 2000. *Pocăința*. București: Scara.

175. Fericitul Augustin, Epistola CXLIII către Marcellinus 2. În: *Migne, PL*, vol. 33, col. 586.
176. Fericitul Augustin, *Mărturisiri*, partea I. În: *PSB*, vol. 64. Trad. Barbu, N. Introducere și note: Rămureanu, I. București: IBMBOR, 1985, p. 97.
177. Fericitul Ieronim, *De viris illustribus*, în: *PL*, XXII-XXX.
178. Ferngren, G., 2009. *Medicine and Health Care in Early Christianity* (The Johns Hopkins University Press).
179. Flick, U., 2018. „*An Introduction to Qualitative Research*” (6ed.). Los Angeles, CA: Sage.
180. Floca, I., 1991. „*Canoanele Bisericii Ortodoxe – note și comentarii*”. București: IBMBOR
181. Floca, I., 1993. „*Canoanele Bisericii Ortodoxe – note și comentarii*”, ediția a II-a. București: IBMBOR
182. Florovski, G., 1972. *Bible, Church, Tradition: An Eastern Orthodox View*. În: *Collected Works*. Belmont, MA: Nordland Publishing Company, p. 23.
183. Florovski, G., 2005. *Biserica, Scriptura, Tradiția*. București: Platytera.
184. Florovsky, G., 1972. „*Bible, Church, Tradition: An Eastern Orthodox View*”. Vol.1 in the *Collected Works of Georges Florovsky*. Belmont, MA: Nordland Publishing Company.
185. Florovsky, G., 1975. *Patristic Theology and the Ethos of the Orthodox*. În: *Aspects of Church History – the Collected Works*, vol. 4. Belmont, MA: Nordland Publishing.
186. Florovsky, G., 1987. *Eastern Fathers of the Fourth Century – the Collected Works*, vol. 7, 8, 9, 10. Belmont, MA: Nordland Publishing.
187. Fontana, A., Frey, J.H., 1994. *Interviewing: The Art of Science*. În: Denzin, N., Lincoln, Y. (eds.) *Handbook of Qualitative Research*. Los Angeles, CA: Sage Publications, pp. 361-376.
188. Franklin, K., Hart, J., 2007. *Idea Generation and Exploration: Benefits and Limitations of the Policy Delphi Research Method*. În: *Innovative Higher Education*, 31(4), p. 243.
189. Frunză, S., 2011. *Does Communication Construct Reality? A New Perspective on the Crisis of Religion and the Dialectic of the Sacred*. În: *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*. vol. 35, pp. 180-193.
190. Fulga, N., 1931. *Îndatoririle și însușirile morale ale păstorului de suflete*. În: *BOR*, XLIX, București: IBMBOR
191. Galeriu, C., 1979. *Taina Mărturisirii*. În: *Ortodoxia*, nr. 3-4. București: IBMBOR.
192. Gauvain, M., Munroe, R., 2009. *Contributions of societal modernity to cognitive development: a comparison of four cultures*. În: *Child Development*, vol. 80, nr. 6, p. 1628.
193. Gîbea, T., Mihailov, E., Mureșan, V., Constantinescu, M., Socaciu, E., Vică, C., 2018. *Etică și integritate academică*. București: Editura Universității din București.

194. Giddens, A., 1991. *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
195. Giddens, A., 2000. *Consecințele modernității*. București: Univers.
196. Giddens, A., 2010. *Sociologie*. București: All.
197. Gillquist, P. E., 1989. *Becoming Orthodox – A Journal to the Ancient Christian Faith*. Brentwood, TN: Hyatt Publishers.
198. Goodspeed, E.J., 1950. *The Apostolic Fathers: An American Translation*. New York: Harper & Bros. Publishing.
199. Greenway, R., 1981. *Apostles to the City – Biblical Strategies for Urban Missions*. Grand Rapids, MI: Baker Book House Publishing.
200. Greenway, R., 1989. *Cities: Mission's New Frontier*. Grand Rapids, MI: Baker Book House Publishing.
201. Grube, G., 1998. *What the Church Fathers Say*, vol. 2. Minneapolis, MN: Light and Life Publishing.
202. Gusti, D., 1936-1943. Sociologie românească: revista Secției sociologice a Institutului Social Român. București: Institutul de Arte grafice „Tiparul universitar”
203. Hamilton, J., 1997. *The Ministry of Pastoral Counseling*. Grand Rapids, MI: Baker Book House.
204. Harakas, Rev. S., 1974. *Living the Liturgy*. Minneapolis, MN: Light and Life Publishing Co.
205. Harakas, Rev. S., 1982. *Contemporary Moral Issues Facing the Orthodox Christian*. Minneapolis, MN: Light & Life Publishing Company.
206. Hatos, A., 2008. Proiectarea cercetărilor sociologice. În: Sandu, A. (ed.), *Metode de cercetare în știința comunicării*. Iași: Lumen.
207. Hausherr, I., 1990. *Spiritual Direction in the Early Christian East*. Spencer, MA: Cistercian Publications, St. Joseph's Abbey.
208. Hausherr, I., 1999. *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin*. Sibiu: Deisis.
209. Himcinschi, M., 2006. *Biserica în societate*. Alba Iulia: Reîntregirea.
210. Holmes, M.W. (ed.), 2007. *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English translations*, 3rd ed. Grand Rapids, MI: Baker Academic.
211. Hronas, G., 1999. *The Holy Unmercenary Doctors: The Saints Anargyroi, Physicians and Healers of the Orthodox Church*. Minneapolis, MN: Light and Life.
212. Hsu, C., Sandford, B., 2007. „The Delphi Technique: Making Sense of Consensus”. În: „*Practical Assessment, Research & Evaluation*”, 12(10).
213. Ică Jr., I., Marani, G., 2002. *Gândirea socială a Bisericii*. Sibiu: Deisis.
214. Iluț, P., 1997. *Abordarea calitativă a socioumanului, concepte și metode*. Iași: Polirom.
215. Iordăchescu, C., 1940. *Istoria vechii literaturi creștine*, vol. III. Iași: Tipografia Alexandru Țerek.

216. Iorga, L., 2007. *De la ateism la sfințenie – o abordare psihologică a motivației comportamentului religios*. București: Elena Francisc Publishing.
217. Iorga, N., 1991. *Cărți reprezentative în viața omenească*, vol. I. București: Enciclopedică.
218. Ispir, V., 1938. *Biserica în serviciul social sau ce este Creștinismul social*. București: Lupta
219. Istodor, G., 2009. *Hristoterapia Ortodoxă și Psihoterapia laică*. București: Domino.
220. *Învățătura Sfinților Părinți despre boală*, 2001. *Culeasă din Marele Sinaxar Grec al Bisericii Ortodoxe*. București: Egumenița.
221. Janesick, V., 1994. În: Rotariu, T., Iluț, P. (eds.) *Ancheta sociologică și sondajul de opinie. Teorie și practică*. Iași: Polirom, p. 69.
222. Josselson, R., 2011. *Narrative Research: Constructing, Deconstructing, and Reconstructing Story*. Washington, DC: APA Press.
223. Jurcă, E., 2007. *Spovedania și psihoterapia*. București: Despina.
224. Kapsanis, G., 2015. Slujirea pastorală conform Sfintelor Canoane. Citat în: Adamantios, A. (coord.) În: *Sensurile și importanța Sfintei Taine a Spovedaniei*. București: Basilica.
225. Krausz, S., 2007. *Metodologia și metodică sociologiei*. București: Matrix Rom.
226. Kvale, S., 1996. „*InterViews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*”. London: Sage.
227. Kvale, S., Brinkmann, S., 2009. „*InterViews: Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*”, 2nd edn. Thousand Oaks, CA: Sage.
228. Laporte, J., 2009. *Părinții greci ai Bisericii*. Târgu Lăpuș: Galaxia Gutenberg.
229. Larchet, J.-C., 1997. *Terapia bolilor mintale*. București: Harisma.
230. Larchet, J.-C., 2001. *Terapeutica bolilor spirituale*. București: Sophia.
231. Larchet, J.-C., 2009. *Inconștientul spiritual. Adâncul neștiut al inimii*. București: Sophia.
232. Larentzakis, G., 2002. Die Bedeutung der Patristik für das ökumenische Gespräch. Citat trad. Marinescu, A., în: *Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*. București: Basilica.
233. Larentzakis, G., 2011. „Patrologia și studiile de specialitate în cadrul Ortodoxiei din secolul al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea”. În: „*Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*”. București: Basilica.
234. *Legea 213/2004 privind dreptul de liberă practică al psihologilor*. Disponibil la: <http://www.dreptonline.ro/legislatie/legeaprofesieipsiholog.php>, accesat la data de 10 ianuarie 2019.
235. Leloir, L., 1994. *Monachisme d'Orient et d'Occident: les premiers siècles*. Trad. Manițiu, V. În: *Alfa și Omega* (supliment Cotidianul), an III, nr. 10, 17 iunie, p. 7.
236. Linthicum, R., 1991. *City of Gog, City of Satan: A Biblical Theology of the Urban Church*. Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House.

237. *Liturghier*, 2012. București: IBMBOR.
238. Lopuhin, A.P., 1944. *Istoria Biblică. Vechiul Testament*. București: Tipografia Cărților Bisericești.
239. Lopuhin, A.P., 1944. *Istoria Biblică. Vechiul Testament*. Trad. Munteanu, †Nicodim. București: IBMBOR.
240. Lossky, V., 1968. „*The Mystical Theology of the Eastern Church*”. Cambridge: James Clarke & Co.
241. Lossky, V., 1993. „*Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*”. București: IBMBOR.
242. Lossky, V., 1998. „*După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*”. București: Humanitas, p. 148.
243. Lossky, V., 1998. „*După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*”. București: Humanitas.
244. Mantzaridis, G., 1999. *Sociologia creștinismului*. Tesalonic: Kyriakidis Bros.
245. Mantzaridis, G., 2014. *Morala creștină*, vol. 1-4. Suceava: Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.
246. Marani, G., Ică Jr., I.I. (eds.), 2002. *Gândirea socială a Bisericii*. Sibiu: Deisis.
247. Marcu, M. L., 2022. The Orthodox Christian Church Fathers and Pastoral Counseling – Specific Patristic Pastoral Approaches. În: *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, volume 21, issue 63, winter 2022, pp. 81-95. Cluj Napoca: Sciri & Sacri
248. Marcu, M. L., 2024. Sensul vieții umane, al bolii și al suferinței în Ortodoxie (perspective patristice). În: *BOR*, Buletinul Oficial al Patriarhiei Române, nr. 1, pp. 158-175. București: IBMO
249. Marcu, M. L., 2013. Misiunea socială a Bisericii Ortodoxe: comuniune în comunitatea lui Hristos. În: *BOR*, Buletinul Oficial al Patriarhiei Române, nr. 3/2013, pp. 366-377. București: IBMO.
250. Marcu, M. L., 2022. The social and theological context of Saint Gregory Palamas's approach to defending the Hesychastic Prayer. În: *TV*, anul XCVIII(5-8), pp. 161-169. Iași: Doxologia. <https://doi.org/10.47433/tv.xcviii5-8.161>
251. Marina, † Iustinian, 1949. *Chestiunea libertății religioase*, în *Glasul Bisericii*, an. VIII, nr. 3, p. 13.
252. Marina, J., 1949. Pastorală „Chestiunea libertății religioase”. În: *GT*, nr. 3. București.
253. Marinescu, A., 2011. „Patrologia și studiile de specialitate în cadrul Ortodoxiei din secolul al XX-lea și începutul secolului al XXI-lea”. În: „*Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*”. București: Basilica.
254. Marksches, C. și Van Oort, J., 2002. *Zwischen Altertumswissenschaft und Theologie: Zur Relevanz der Patristik in Geschichte und Gegenwart*. Leuven: Peeters.
255. Mason, J., 1996. *Qualitative Researching*. Los Angeles, CA: Sage Publications, pp. 35-59.

256. Mălăheș, D., 2008. *Psihiatria și problemele vieții duhovnicești*. București: Sophia.
257. Mărginean, I., 2000. *Proiectarea cercetării sociologice*. Iași: Polirom
258. *Mărturisirea Ortodoxă a lui Petru Movilă*, 1942. În: Popescu, N., Moisescu, G. (eds.), București: Mitropolia Bucovinei.
259. McCracken, G., 1988. *The Long Interview*. Newbury Park, CA: Sage.
260. McGuckin, J. A., 2011. „*The Orthodox Church – An Introduction to Its History, Doctrine, and Spiritual Culture*”. Oxford: Wiley-Blackwell.
261. McKenna, H., 1994. The Delphi technique: A worthwhile research approach for nursing?. În: *Journal of Advanced Nursing*, 19(6), pp. 1221-1225.
262. Megglé, D., 1997. *Monahul și psihiatrul. Convorbiri despre fericire*. București: Christiana.
263. Melehov, D., 2008. *Psihiatria și problemele vieții duhovnicești*. București: Sophia, Cartea Ortodoxă.
264. Meletie de Kithyra, 1956. *Păstorul după Epistolele pastorale ale Sfântului Apostol Pavel*. Atena.
265. Metallinos, G., 2004. *Parohia – Hristos în mijlocul nostru*. Sibiu: Deisis.
266. Miftode, V., 2003. *Tratat de metodologie sociologică*. Iași: Editura Universității “Al. I. Cuza”.
267. Miftode, V., 2014. *Tratat de asistență socială. Protecția populațiilor specifice și automarginalizate*. Iași: Lumen.
268. *Migne, Patrologia Graeca (PG) / Patrologia Latina (PL)* – colecție de izvoare patristice, utilizată ca sursă pentru multiple texte clasice (precizat conform fiecărui autor menționat). Varianta online la www.patristica.net
269. Mihălțan, † Ioan, 1993. „*Preoția Mântuitorului Hristos și preoția bisericească*”. Oradea: Editura Episcopiei Oradiei.
270. Mihoc, V., 1983. „Sfintele Taine, mijloace de mântuire și sfințire a credincioșilor”. În: *MA*, XXVIII (7-8).
271. Milaș, N., 1931. *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, vol. I. Arad: Tipografia Diecezană.
272. Miron, V., 1997. „Chipul preotului ortodox reflectat în opera teologică și pastorală a Sfinților Trei Ierarhi”. În: *ST*, XLIX(3-4).
273. Miron, V., 2003. „Preotul de astăzi, misionar și apostol al lui Hristos”. În: *ST*, seria a II-a, anul LV, nr. 3-4.
274. Mitrofanovici, V., 1929. *Liturgica Bisericii Ortodoxe*. Cernăuți.
275. Mladin, N., Bucevschi, O., Pavel, C., Zăgrean, I., 2003. „*Teologia morală ortodoxă*”, 2 vol. Alba Iulia: Reîntregirea.
276. Moisescu, † Iustin, 1979. *Cuvântare rostită la festivitatea deschiderii oficiale a cursurilor Institutului Teologic Universitar din București...*, în: *ST*, XXXI.
277. Moldovan, I., 2014. Preotul duhovnic și darul iertării păcatelor. În: *Spovedania și Euharistia – izvoare ale vieții creștine* (vol. I). București: Basilica.
278. Moraru, E. 1983. Solidaritatea umană după Sfânta Scriptură. În: *ST*, nr. 9-10.

279. Morelli, Rev. G., 2004. *Christian Asceticism and Cognitive Behavioral Psychology*. În: Muse, S. (ed.) *Raising Lazarus: Integrating Healing in Orthodox Christianity*. Brookline, MA: Holy Cross Orthodox Press.
280. Morelli, Rev. G., 2006. *Healing: Orthodox Christianity and Scientific Psychology*. Fairfax, VA: Eastern Christian Publications.
281. Morse, M., Perry, P., 2000. *Where God Lives*. New York: HarperCollins Publishers.
282. Movilă, P., 1942. *Mărturisirea Ortodoxă*. Editată de Popescu, N.M. și Moisesescu, G.I. București: Editura Mitropoliei Bucovinei
283. Mucchielli, A. (ed.), 2002. „*Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale*”. Iași: Polirom.
284. Muraru, A. (ed.), 2010. *Părinții Apostolici: Scrieri I*. Iași: Polirom.
285. Mureșan, G., 2009. *Consilierea văzută ca lucrare a preoției universale - Creștinul laic și implicațiile psihospirituale ale procesului consilierii*. Alba Iulia: Reîntregirea.
286. *Ne vorbește Părintele Porfirie*, 2008. București: Egumenița, p. 368.
287. Necula, N., 1996. „*Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*”, vol. 3. Galați: Editura Episcopiei Dunării de Jos.
288. Necula, N., 1999. „Cerințe ale pastorației contemporane în mediul urban”. În: *Almanah Bisericesc*. București: Sfânta Arhiepiscopie a Bucureștilor.
289. Necula, Pr. N., 2001. „Parohia, spațiu de activitate pastoral-misionară a preotului”. În: „*Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității București*”. București: Editura Universității din București.
290. Nedostup, A., 2011. What is Orthodox Christian medicine?. În: *Studies in Christian Ethics*. 24, no. 4, pp. 441-448.
291. Nellas, P., 1994. *Omul-animat îndumnezeit*. Trad. Ică, I.I. Jr. Sibiu: Deisis.
292. Neuman, W.L., 2014. *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches*, 7th edn. Boston, MA: Pearson.
293. Newberg, A., D'Aquili, E., Rause, V., 2001. *Why God Won't Go Away*. New York: Ballantine Books.
294. „*Nicene and Post-Nicene Fathers of the Christian Church*”, First Series, Vols. IV, VII, VIII, IX, X, XII. Schaff, P., Wace, H. (eds.), 1975. Grand Rapids, MI: W.B. Eerdmans.
295. „*Nicene and Post-Nicene Fathers*”, Second Series, Vol. VIII. Roberts, A., Donaldson, J. (eds.), 1997. Oak Harbor, WA: Logos Research Systems, Inc.
296. Nicozim, Rev. G., 1997. *The Orthodox Church: A Well Kept Secret*. Minneapolis, MN: Light and Life Publishing.
297. Nirschl, J., 1881. *Lehrbuch der Patrologie und Patristik*, vol. 1. Mainz. Apud Pâslaru, M., 1933. „*Valoarea scrierilor patristice*”. Râmnicu-Vâlcea
298. Nistor, G., 2012. *Etică și valori în practica asistenței sociale: Consilierea în asistența socială*, cap. I. Iași: Polirom

299. Nowac, E., 1972. Le chrétien devant la souffrance: Étude sur la pensée de Jean Chrisostome. În: *Théologie historique*, 19. Paris, p. 111.
300. Oancea, C., 2002. *Tehnici de consiliere-sfătuire*. București: Vavila Edinf.
301. Oden, T., 1984. Care of Souls in the Classic Tradition. În: *Theology and Pastoral Care Series*. Philadelphia: Fortress Press.
302. Origen, 1981. Omilii. În: *PSB*, vol. 6-8. Trad. Bodogae, T., Neaga, N., Lațcu, Z. București: IBMBOR.
303. Padovese, L., 2003. *Introducere în Teologia Patristică*. Blaj: Buna Vestire.
304. Palade, S., 2000. „Dispoziții canonice privitoare la Spovedanie – Secretul Spovedaniei”. În: *ST*, nr. 1-2. București: IBMO.
305. Palladius, 1972. *The Paradise of the Holy Fathers*. Translated by E.A. Wallis Budge. New York: Lenox Hill Publishing & Dist. Co.
306. Palmer, G.E.H., Sherrard, P., Ware, K., 1979. „*The Philokalia: The Complete Text Compiled by St. Nikodimos of the Holy Mountain and St. Makarios of Corinth*”, vol. 1-4. Winchester, MA: Faber and Faber.
307. Pannayotis Hristou, 1969. În: *Kleronomia*, nr. 1. Tesalonic: Centrul Patriarhal de Studii Patristice
308. Papadoupoulos, S.G., 2006. *Patrologie*, vol. 1. București: Bizantină.
309. Papandreou, D., 1998. *Biserică, societate, lume*. Iași: Trinitas.
310. *Patericul sinaitic*, 1995. Trad. Ică, I. Jr. Sibiu: Deisis
311. Patton, M.Q., 2002. *Qualitative Research & Evaluation Methods*, 3rd ed. Los Angeles, CA: Sage Publications.
312. Pavel, C., 1996. *Problema răului la Fericitul Augustin*. București: IBMBOR
313. Păcurariu, M., 2010. „*Predici la Duminici, la Praznicele împărătești și ai Maicii Domnului, la Sfinți mari și români; predici ocazionale și de înmormântări*”. București: IBMO.
314. Părinții Apostolici, 2010. *Scrieri I*, ed. bilingvă. Iași: Polirom.
315. Pătuleanu, C., 2012. „Filantropia creștină între reperele ei istorice și actualitate”, În: *Faptele iubirii milostive*. București: Basilica, pp. 7-8.
316. Pellegrino, M., 1954. „*Il cristianesimo del II secolo di fronte alla cultura classica*”. Torino: Gheroni.
317. Petcu, L., 2014. Părinții și scriitorii bisericești – învățătorii noștri, vol. 1. București: IBMO.
318. Picioruși, V., Luca, S., 2010. *Consilierea – artă și știință*. Târgu Jiu: Academia Brâncuși.
319. Pinto, R., Grawitz, M., 1964 apud. Miftode, V. (ed.) 2003. „*Tratat de metodologie sociologică – tehnici de investigație de teren, elaborarea proiectelor de intervenție*”. Iași: Lumen, p. 244.
320. Plămădeală, † Antonie, 1972. *Biserica shujitoare*. București: IBMBOR

321. Plămădeală, † Antonie, 1995. „*Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*”. București: Colecția Axios.
322. Plămădeală, A., 1980. „Idei sociale oglindite în viața și activitatea Sf. Vasile cel Mare”. În: *Sf. Vasile cel Mare: Volum omagial la 1600 de ani de la săvârșirea sa*. București.
323. Plămădeală, A., 1995. „*Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*”. București: Pronostic (Colecția Axios).
324. Popa, M., 2016. *Metodologia cercetării științifice în științele sociale*. București: Editura Universitară.
325. Popa, M., 2018. *Metodologia cercetării (note de curs): Eșantionarea*. București: Editura Universitară.
326. Popescu, D., 1998. *Hristos, Biserică, Societate*. București: IBMBOR.
327. Popescu, V., 1943. *Sufletul preotului în luptă cu ispitele*. București: Tipografia Cărilor Bisericești.
328. Popovici, D.D., 2008. *Propovăduirea dreptei credințe în lumina Sfințelor Canoane*. București: Editura Didactică și Pedagogică, R.A.
329. Popp, L., 2012. Difficulties, and Opportunities of the Spiritual Dimension in Globalisation. În: *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*. vol. 36, pp. 197-223.
330. Porterfield, A., 2005. *Healing in the History of Christianity*. Oxford University Press
331. Preda, R., 2011. Teologia socială ortodoxă. Prolegomene la o viziune răsăriteană asupra lumii de azi. În: Ioniță, V. (coord.) „*Teologia Ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*”. București: Basilica.
332. Pseudo-Sf. Grigorie de Nyssa, PG, vol. 46.
333. Punch, K.F., 2013. *Introduction to Social Research: Quantitative and Qualitative Approaches*, 3rd edn. Los Angeles, CA: Sage Publications.
334. Racanello, D., 1996. *Rugăciunea lui Iisus în scrierile Starețului Vasile de la Poiana Mărului*. trad. Ioan I. Ică jr. Sibiu: Deisis.
335. Radu, D., 1978. „Caracterul ecleziologic al Sfințelor Taine și problema intercomuniunii”. În: *Ortodoxia*, nr. 1-2. București: IBMBOR.
336. Radu, D., 1982. „Preotul ca săvârșitor al Tainei Spovedaniei și puterea lui de a dezlega păcatele”. În: *BOR*, nr. 9-10. București: IBMO.
337. Radu, D., 1986. Biserica și lumea. În: *Îndrumări misionare*. București: IBMBOR
338. Radu, Dumitru, 1982. „Preotul ca săvârșitor al Tainei Spovedaniei și puterea lui de a dezlega păcatele după Învățătura Ortodoxă”. În: *BOR*, nr. 9-10. București: IBMBOR.
339. Rezuș, P., 1949. „*Rolul social și moral al Bisericii Ortodoxe Române*”, În: *ST*, nr. 7-8.
340. Rowe, G., Wright, G., 1999. „The Delphi Technique as a Forecasting Tool: Issues and Analysis”. În: *International Journal of Forecasting*, 15(4).

341. Russell, J., Dexter, G., Bond, T., 1992. *Differentiation between Advice, Guidance, Befriending, Counseling Skills and Counseling*. London: Employment Department.
342. Saharov, S., 1999. „Viața și învățătura starețului Siluan Athonitul”, trad. Pr. Ioan I. Ică. Sibiu: Deisis.
343. Saint John Climacus, 1982. *The Ladder of Divine Ascent*. Mahwah: Paulist Press.
344. Saldana, J., 2016. „*The Coding Manual for Qualitative Researchers*”. Los Angeles, CA: Sage.
345. Saliba, P., 1987. *Feed My Sheep*. Crestwood, NY: Saint Vladimir’s Seminary Press.
346. Sandu, A., 2002. *Asistență și intervenție socială*. Iași: Lumen.
347. Sandu, A., 2012. *Etică și deontologie profesională*. Iași: Lumen.
348. Sandu, A., 2012. *Metode de cercetare în știința comunicării*. Iași: Lumen.
349. Sârbu, C., 1973. Sf. Vasile, Grigorie și Ioan, îndrumători ai teologiei actuale. În: *MA*, nr. 1-2. Sibiu: Editura Eparhială a Sibiului.
350. Schmemmann, A., 1974. *Great Lent*. Crestwood, NY: Saint Vladimir’s Seminary Press.
351. Schmemmann, A., 1992. *Din Apă și din Duh*. București: Symbol.
352. Schmemmann, A., apud Veronis, Rev. L. (ed.), 2007. *Introduction to Orthodox Missiology*. Brookline, MA: Holy Cross Press.
353. Scriban, I., 1921. Chemarea preotului. În: *Viitorul*. București: Tipografia Jockey Club.
354. Semen, P., 1991. Un pas spre Dumnezeu – Sfânta Mărturisire. În: *TV*, nr. 1-3. Iași: Trinitas.
355. Seneca, 2007. *Epistole către Lucilius*, vol. I. Iași: Polirom.
356. Sf. Siluan Atonitul, 2004. În: *Ne vorbește părintele Arsenie*, vol. 2. Sihăstria: Mănăstirea Sihăstria, p. 60.
357. Sf. Ambrozie, *De officiis ministrorum*, I, în: *Migne, PL*, vol. XVI.
358. Sf. Antonie cel Mare, 2007. *Patericul sau apoftegmele părinților din pustiu*, trad. Cristian Bădiliță. Iași: Polirom.
359. Sf. Atanasie cel Mare, 1987. „Despre întruparea Cuvântului”. În: *PSB*, vol. 15. Trad. Stăniloae, D. București: IBMBOR, p. 205.
360. Sf. Atanasie cel Mare, 1987. „Tratat despre întruparea Cuvântului și despre arătarea Lui nouă prin trup”, Cap. IV, XXXI. În: *PSB*, vol. 15. București: IBMBOR.
361. Sf. Atanasie cel Mare, 1988. „Viața Cuviosului Părintelui nostru Antonie”, LXXVII. În: *PSB*, vol. 16. București: IBMBOR.
362. Sf. Atanasie cel Mare, 1988. „*Viața cuviosului părintelui nostru Antonie*”. București: IBMBOR, p. 199.
363. Sf. Chiril al Alexandriei, 2000. „Comentariu la Evanghelia Sf. Ioan, Cartea a 12-a”. În: *PSB*, vol. 41. București: IBMBOR.
364. Sf. Chiril al Ierusalimului, 2003. *Cateheze*. București: IBMO.

365. Sf. Clement Alexandrinul, 1982. „*Care bogat se va mântui*”, cap. 39. Trad. Pr. D. Fecioru. În: *PSB*, vol. 4. București: IBMBOR.
366. Sf. Clement Alexandrinul, 1982. „*Care bogat se va mântui*”. În: *PSB*, vol. 4. București: IBMBOR.
367. Sf. Clement Romanul. „Epistola 1 către Corinteni”. În: *Migne, PG*, vol. I, p. 28.
368. Sf. Dimitrie de Rostov, 2006. *Abecedar duhovnicesc*. Alexandria: Egumenița.
369. Sf. Diodoh al Foticeii, 1947. Tratat ascetic. În: *Filocalia*, vol. 1. Sibiu: Deisis.
370. Sf. Dionisie Areopagitul, 1997. Despre numele dumnezeiești. În: *Filocalia*, vol. 7. București: IBMBOR.
371. Sf. Gherman al Constantinopolului, 2005. *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*. Trad. de Pr. prof. N. Petrescu. Craiova: MB.
372. Sf. Grigorie al Nyssei, *Viața lui Moise*, în: *Migne, PG*, vol. XLIV.
373. Sf. Grigorie al Nyssei, *Viața lui Moise*. PG 44, col. 1, 299B.
374. Sf. Grigorie cel Mare (Dialogul), 1987. *Cartea Regulei pastorale*. Sibiu: Centru Mitropolitan.
375. Sf. Grigorie de Nazianz, 1858. Cuvânt apologetic, 1. În: *Migne PG*, vol. 35. Paris.
376. Sf. Grigorie de Nazianz, 1858. Cuvântarea a XXVII-a, cap. 3. În: *Migne PG*, vol. 36. Paris.
377. Sf. Grigorie de Nazianz, 1987. „*Cuvânt de apărare pentru fuga în Pont sau Despre preoție*”, cap. XXX-XXXI. Trad. Fecioru, D. București: IBMBOR.
378. Sf. Grigorie de Nazianz, 2013. *Cuvântări teologice*. București: Herald.
379. Sf. Grigorie de Nazianz, *Apologia despre fuga sa în Pont sau despre preoție*, în: *Migne, PG*, vol. 35.
380. Sf. Grigorie de Nazianz, *Cuvânt apologetic*, 1, în: *Migne, PG*, vol. XXXV.
381. Sf. Grigorie de Nazianz, *Cuvântarea a XXVII-a*, cap. 3, în: *Migne, PG*, vol. XXXVI.
382. Sf. Grigorie de Nazianz, *Cuvântarea XXX la Sfântul Botez*, în: *Migne, PG*, vol. XXXVI.
383. Sf. Grigorie de Nazianz, *Cuvântări teologice*. București: Herald.
384. Sf. Grigorie de Nyssa, 1863. Despre feciorie, 11. În: *Migne PG*, vol. 46. Paris.
385. Sf. Grigorie de Nyssa, 1863. La titlurile Psalmilor, VI. În: *Migne PG*, vol. 44. Paris.
386. Sf. Grigorie de Nyssa, 1863. Marele Cuvânt catehetic, 7. În: *Migne PG*, vol. 45. Paris.
387. Sf. Grigorie de Nyssa, 1863. Omilia a V-a. În: *Migne PG*, vol. 44. Paris.
388. Sf. Grigorie de Nyssa, 1863. Viața lui Moise. În: *Migne PG*, vol. 44. Paris.
389. Sf. Grigorie de Nyssa, 2004. *Viața Sfintei Macrina*. București: Anastasia.
390. Sf. Grigorie de Nyssa, *Contra lui Apolinarie*, 7. În: *PG* 45, col. 1137C.
391. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre crearea omului”. În: *PG* 44, col. 218.

392. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre crearea omului”. În: *Migne PG* 44, col. 218.
393. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre crearea omului”. În: *PG* 44, col. 212.
394. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre feciorie”, 11. În: *PG* 46, col. 364AB.
395. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre fericiri”, Cuvântul III. În: *PG* 44, col. 1129D.
396. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre moarte”. În: *PG* 46, col. 46D.
397. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre natura omului”. În: *PG* 30, col. 57A.
398. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre pruncii morți prematur. Către Hierios”. În: *PG* 46, col. 176BC.
399. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre Rugăciunea Domnească, Cuvânt 1”. În: *PG* 44, col. 1121B.
400. Sf. Grigorie de Nyssa, „Despre viața lui Moise”. În: *PG* 44, col. 348C.
401. Sf. Grigorie de Nyssa, „Dialogul despre suflet și înviere”. În: *PG* 46, col. 89B.
402. Sf. Grigorie de Nyssa, Explicare corectă la cartea Ecclesiastului, Omilia a II-a. În: *PG* 44, col. 640AC.
403. Sf. Grigorie de Nyssa, Explicare corectă la cartea Ecclesiastului, Omilia a VIII-a. În: *PG* 44, col. 736CD.
404. Sf. Grigorie de Nyssa, „La titlurile Psalmilor”, I. În: *PG* 44, col. 433C.
405. Sf. Grigorie de Nyssa, „Marele Cuvânt catehetic”, 7. În: *PG* 45, col. 58A.
406. Sf. Grigorie de Nyssa, Omilia a V-a. În: *PG* 44, col. 684B.
407. Sf. Grigorie de Nyssa, *PG* 46, 309. Citat în: Chryssavgis, J., 2006. *Reîntregirea sufletului – arta îndrumării duhovnicești*. București: Sophia.
408. Sf. Grigorie Palama apud Stăniloae, D., 1993. În: „*Viața și învățătura Sf. Grigorie Palama*”. București: Scripta, p. 169.
409. Sf. Grigorie Palama, 1977. „Despre rugăciune”. În: *Filocalia*, vol. 7. București: IBMBOR, p. 257.
410. Sf. Grigorie Palama, 1977. „Cuvânt pentru cei ce se liniștesc cu evlavie; al treilea dintre cele din urmă. Despre sfânta lumină”. În: „*Filocalia românească*”, vol. VII. București: IBMBOR.
411. Sf. Grigorie Palama, 1993. „Tratatul al doilea din triada întâi contra lui Varlaam”. În: „*Viața și învățătura Sf. Grigorie Palama*”. București: Scripta, p. 167.
412. Sf. Grigorie Palama, 2005. Despre cei ce trăiesc în liniște. În: *Scrieri filocalice*. București: Deisis, p. 127.
413. Sf. Grigorie Palama, Capitole Teologice, 38-39. În: *PG* 150, col. 1145-1146.
414. Sf. Grigorie Palama, Dialog despre suflet și trup. În: *PG* 150, col. 1363C.
415. Sf. Grigorie Sinaitul, 1977. Cum trebuie făcută rugăciunea?. În: *Filocalia*, vol. 7. București: IBMBOR, pp. 172-173.
416. Sf. Grigorie Sinaitul, 2013. Capete foarte folositoare în acrostih. În: *Filocalia*, vol. 7, trad. și note de D. Stăniloae. București: IBMO.
417. Sf. Grigorie Teologul, Contra mânia. În: *Migne PG* 37, col. 813A-851A.

418. Sf. Grigorie Teologul, Poeme, 45. În: *PG* 37, col. 1354.
419. Sf. Ignatie Teoforul, *Către Magnezieni, Către Tralieni, Către Efeseni II*. În: *Migne, PG*, vol. 5.
420. Sf. Ioan Casian apud Laporte, J., 2009. În: *Părinți Greci ai Bisericii*. Trad. Păvai. Târgu Lăpuș: Galaxia Gutenberg, p. 222.
421. Sf. Ioan Casian, 1990. Așezămintele mănăstirești, Cartea a IV-a, cap. 34-35. În: *PSB*, vol. 57. București: IBMBOR.
422. Sf. Ioan Casian, 1990. *Convorbiri duhovnicești*. În: *PSB* 57. Trad. Popescu, D. București: IBMBOR, p. 315.
423. Sf. Ioan Casian, 1990. „Despre așezămintele mănăstirești și tămăduirea celor opt păcate principale”. În: *PSB*, vol. 57. Trad. Chițescu, N. București: IBMBOR, p. 84.
424. Sf. Ioan Casian, 1990. „Despre cele opt gânduri ale răutății”. În: *Filocalia*, vol. 1. Trad. Stăniloae, D. Sibiu: Dacia Traiana, pp. 94-124.
425. Sf. Ioan Casian, 1990. Despre duhul trufiei. În: *PSB*, vol. 57. București: IBMBOR, p. 249.
426. Sf. Ioan Casian, 1990. Scrieri alese, Cartea a cincea. În: *PSB*, vol. 57. București: IBMBOR.
427. Sf. Ioan Casian, 1990. *Scrieri alese*. Cartea a cincea. Trad. Popescu, D. București: IBMBOR. (PSB 57)
428. Sf. Ioan Casian, 1996. *Convorbiri duhovnicești*. București: IBMBOR.
429. Sf. Ioan Damaschin apud. Todoran, I., Zăgran, I. 2000. *Teologie Dogmatică*, ed. a III-a. Cluj: Renașterea, p. 153.
430. Sf. Ioan Damaschin, 1864. Expunerea credinței ortodoxe. În: *Migne PG*, vol. 94. Paris.
431. Sf. Ioan Damaschin, 1976. Cuvânt minunat. În: *Filocalia*, vol. 4. București: IBMBOR, p. 184.
432. Sf. Ioan Damaschin, 2005. *Dogmatica*. București: IBMO.
433. Sf. Ioan Damaschin, Expunerea credinței ortodoxe. În: *Migne, PG*, vol. 90.
434. Sf. Ioan Damaschin, Expunerea exactă a credinței Ortodoxe. În: *PG* 94, col. 1114.
435. Sf. Ioan Damaschin, Sfintele Paralele, 1, 8. În: *PG* 96, col. 1112.
436. Sf. Ioan de Kronstadt, 1995. *Viața mea în Hristos*. Sibiu: Oastea Domnului.
437. Sf. Ioan Gură de Aur, 1862. Despre sine, despre episcop și despre mulțimea poporului cu prilejul hirotonirii sale în preot. În: *Migne PG*, vol. 48. Paris.
438. Sf. Ioan Gură de Aur, 1957. „Despre preoție”, IV, 6. În: *BOR*, anul LXXV, nr. 10.
439. Sf. Ioan Gură de Aur, 1957. „Despre preoție”, IV, 6. În: *BOR*, LXXV(10), p. 975.
440. Sf. Ioan Gură de Aur, 1987. „Despre Preoție”. București: IBMBOR.
441. Sf. Ioan Gură de Aur, 1987. „Omilia a XX-a la Facere”, cap. III. În: *PSB*, vol. 21. București: IBMBOR.
442. Sf. Ioan Gură de Aur, 1987. „Omiliile la Facere”, Vol. XXI. București: Evanghelismos.

443. Sf. Ioan Gură de Aur, 1994. „Omilia a X-a la Matei”, cap. 6. În: *PSB*, vol. 23. București: IBMBOR.
444. Sf. Ioan Gură de Aur, 1994. „Omiliile la Matei”, Omilia LIV, IV. În: *PSB*, vol. 23. București: IBMBOR.
445. Sf. Ioan Gură de Aur, 2002. „Al patrulea cuvânt despre bogat și Lazăr”. În: „*Omiliile despre săracul Lazăr și bogatul nemilostiv*”. București: Sophia.
446. Sf. Ioan Gură de Aur, 2003. „*Scrisori din exil către Olimpiada și cei rămași credincioși: Despre deprimare, suferință și providență*”. Sibiu: Deisis.
447. Sf. Ioan Gură de Aur, 2005. *Scrisori din exil*. București: Deisis.
448. Sf. Ioan Gură de Aur, 2007. *Omiliile la Filipeni*, Vol. XIV. București: Evanghelismos.
449. Sf. Ioan Gură de Aur, 2007. *Problemele vieții*. Galați: Egumenița.
450. Sf. Ioan Gură de Aur, 2007. Scrisoare către o tânără văduvă. În: *ST*, nr. 1. București: IBMO.
451. Sf. Ioan Gură de Aur. Comentarii la psalmi, 2, 5. În: *PG* 55, col. 182.
452. Sf. Ioan Gură de Aur. Comentariu la Psalmul 48, 1. În: *Migne, PG*, vol. 55.
453. Sf. Ioan Gură de Aur. Comentariu la Psalmul 48, 1. În: *PG* 55, col. 513.
454. Sf. Ioan Gură de Aur. Cuvântarea a II-a la Rusalii. În: *Migne, PG*, vol. 50.
455. Sf. Ioan Gură de Aur. Despre sine, despre episcop și despre mulțimea poporului cu prilejul hirotonirii sale în preot, 1. În: *Migne, PG*, vol. XLVIII.
456. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilia la Evrei, 5, 1. În: *PG* 63, col. 46.
457. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilia la Ioan, 11, 2. În: *PG* 59, col. 80.
458. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilia la Ioan, 11, 2. În: *PG* 59, col. 80.
459. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilia la Înălțarea Domnului, 1, 3. În: *PG* 50, col. 447.
460. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilia la Psalmul 48. În: *PG* 55, col. 221; col. 223.
461. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilie la II Corinteni, 6. În: *PG* 61, col. 477-478.
462. Sf. Ioan Gură de Aur. Omilie la Sf. Ioan Evanghelistul, 38. În: *PG* 59, col. 216.
463. Sf. Ioan Gură de Aur. Omiliile la Facere, 44, 1. În: *PG* 54, col. 471.
464. Sf. Ioan Gură de Aur. Omiliile la Matei, 34, 5. În: *PG* 57, col. 428.
465. Sf. Ioan Gură de Aur. Omiliile la Matei, 59, 2. În: *PG* 58, col. 576C.
466. Sf. Ioan Gură de Aur. Omiliile la săracul Lazăr, 6, 3. În: *PG* 48, col. 1031.
467. Sf. Ioan Gură de Aur. Omiliile la săracul Lazăr, 6, 3. În: *PG* 48, col. 1031B.
468. Sf. Ioan Gură de Aur. Scrisori, 4, 64. În: *SC* 103 (1964), p. 81.
469. Sf. Ioan Scărarul, 1980. *Scara*, IV-V. În: *Filocalia*, vol. 9. București: IBMBOR.
470. Sf. Ioan Scărarul, 1980. *Scara*. În: *Filocalia*, vol. 9. București: IBMBOR.
471. Sf. Ioan Scărarul, 2009. *Scara Raiului*. București: Învierea.
472. Sf. Ioan Sinaitul, 1864. *Scara paradisului*. În: *Migne PG* 88. Paris.

473. Sf. Irineu, Combaterea și nimicirea științei cu nume mincinos, 6. În: *PG* 7, col. 1137A.
474. Sf. Isaac Sirul, 1981. Cuvinte despre sfintele nevoițe, Cuvântul XLIV. În: *Filocalia*, vol. 10. București: IBMBOR.
475. Sf. Isaac Sirul, 1981. Cuvinte despre sfintele nevoițe, V. În: *Filocalia*, vol. 10. București: IBMBOR, p. 45.
476. Sf. Isaac Sirul, 2003. *Cuvântări ascetice*. Trad. Ică, I. Jr. Sibiu: Deisis.
477. Sf. Isihie Sinaitul, 1948. Cuvânt despre trezvie și virtute. În: *Filocalia*, vol. 4. Sibiu: Editura Arhiepiscopiei, p. 41.
478. Sf. Justin Martirul și Filozoful, 1980. Apologia I, în: *PSB*, *Apologeți de limbă greacă*, vol. II. București: IBMBOR.
479. Sf. Macarie Egipteanul, 1860. Omilii duhovnicești. În: *Migne PG*, vol. 34. Paris.
480. Sf. Macarie Egipteanul, 1992. Alte șapte omilii, Cuvânt despre libertatea minții, 2. În: *PSB*, vol. 34. București: IBMBOR.
481. Sf. Macarie Egipteanul, 1992. Cele cinci omilii duhovnicești, Omilia XLVII, 13. În: *PSB*, vol. 34. București: IBMBOR.
482. Sf. Marcu Eugenicul, Iar glasurile Părinților. În: *Patrologia Orientalis*, XVII, pp. 435-442.
483. Sf. Maxim Mărturisitorul apud Larchet, J.C., 1997. *Teologia bolii*. Sibiu: Editura Oastea Domnului, p. 58.
484. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1863. Mistagogia. În: *Migne PG*, vol. 91. Paris.
485. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1977. *Capete gnostice*. București: IBMBOR.
486. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1983. Ambigua, partea a 2-a, 97. În: *PSB*, vol. 80. București: IBMBOR.
487. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1990. Către preacuviosul presbiter Marin. În: *PSB*, vol. 81. București: IBMBOR.
488. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1990. *Către preacuviosul presbiter Marin*. Trad. Stăniloae, D. În: *PSB*, vol. 81. București: IBMBOR, p. 177.
489. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1993. În: *Filocalia*, vol. 2 (ediția a II-a). București: Harisma, p. 119.
490. Sf. Maxim Mărturisitorul, 1994. „Răspunsuri către Talasie”. În: *Filocalia*, vol. 3 (ediția a II-a). București: Harisma, p. 31.
491. Sf. Maxim Mărturisitorul, Capitole Gnostice, 2, 88. În: *PG* 40, col. 1168A.
492. Sf. Maxim Mărturisitorul, Despre întrebări. În: *PG* 91, col. 1088C.
493. Sf. Maxim Mărturisitorul, Mistagogia. În: *PG* 91, col. 664D.
494. Sf. Maxim Mărturisitorul, Mistagogia. În: *PG* 91, col. 665.
495. Sf. Nectarie de Eghina, 2008. *Despre preoție*. București: Sophia.
496. Sf. Nectarie de Eghina, 2009. *Despre îngrijirea sufletului*. București: Sophia.
497. Sf. Nectarie, 1986. *Despre îngrijirea sufletului. Unsprezece cuvântări*, ediția a III-a. Atena: Apostoliki Diakonia.

498. Sf. Nichifor din Singurătate, 1977. „Cuvânt despre rugăciune, trezvie și paza inimii”. În: *Filocalia*, vol. 7. București: IBMBOR
499. Sf. Nichita Stithatul, „Cele 300 de capete despre făptuire, despre fire și despre cunoștință”. În: *Filocalia*, vol. 6, p. 274.
500. Sf. Nicodim Aghioritul, 2001. „*Carte foarte folositoare de suflet. Sfătuire către duhovnic*”. Bacău: Bunavestire.
501. Sf. Nicodim Aghioritul, 2009. „Cuvânt despre pocăință”. În: *Cum să ne spovedim și să ne împărtășim*. Neamț: Mănăstirea Petru Vodă.
502. Sf. Nicolae Cabasila, 1997. *Despre viața în Hristos*. București: IBMBOR.
503. Sf. Petru Damaschinul, 1976. Învățăături duhovnicești. În: *Filocalia*, vol. 4. București: IBMBOR, p. 35.
504. Sf. Petru Damaschinul, 2011. *Învățăături duhovnicești*. În: *Filocalia*, vol. 5. București: IBMBOR, p. 130.
505. Sf. Policarp, Epistola către Filipeni, VI, 1. În: *Migne, PG*, vol. 5.
506. Sf. Siluan Athonitul, 1994. *Între iadul smereniei și iadul deznădejdi*. Alba Iulia: Deisis, Sfânta Mănăstire Ioan Botezătorul.
507. Sf. Simeon al Tesalonicului, 2003. „Despre pocăință”. În: „*Tratat asupra tuturor dogmelor credinței*”, vol. II, cap. 257. Suceava: Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților.
508. Sf. Simeon Metafrastul, 2013. Parafrază la Macarie Egipteanul. În: *Filocalia*, vol. 7, trad. Stăniloae, D. București: IBMO.
509. Sf. Talasie Libianul, 1948. „Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte”. În: *Filocalia*, vol. 4. Trad. Stăniloae, D. Sibiu: Arhidiecezană, p. 18.
510. Sf. Talasie Libianul, 1948. „Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte”. În: *Filocalia*, vol. 4. Sibiu: Editura Arhidiecezană.
511. Sf. Teofan Zăvorâtul, 2002. *Boala și moartea*. București: Sophia.
512. Sf. Teofan Zăvorâtul, 2008. *Știința rugăciunii*. București: Egumenița.
513. Sf. Teolipt al Filadelfiei, 2000. Cuvânt despre trezvie și rugăciune. În: *Cuvinte duhovnicești, imne și scrisori*. Sibiu: Deisis.
514. Sf. Varsanufie și Ioan, 1990. Scrisori duhovnicești. În: *Filocalia românească*, vol. 11. Roman: Episcopia Romanului și Hușilor.
515. Sf. Vasile cel Mare, 1857. Despre Sf. Duh, I, 2. În: *Migne PG*, vol. 32. Paris.
516. Sf. Vasile cel Mare, 1857. Omilia la cuvintele “Ia aminte de tine însuți”, 3. În: *Migne, PG*, vol. 31. Paris.
517. Sf. Vasile cel Mare, 1957. Comentariu la Facere 2, 5. În: *Migne PG*, vol. 31. Paris.
518. Sf. Vasile cel Mare, 1982. Regulile mari, cap. II, Î, 6, R. I. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR.
519. Sf. Vasile cel Mare, 1986. *Omilii la Hexameron*, IX, 6. București: IBMBOR.
520. Sf. Vasile cel Mare, 1986. Omilii și Cuvântări, III, 3. Trad. Fecioru, D. În: *PSB*, vol. 17. București: IBMBOR.

521. Sf. Vasile cel Mare, 1986. „Omilii și cuvântări. Omilia a XII-a”. Trad. Fecioru, D. În: *PSB*, vol. 17. București: IBMBOR, p. 471.
522. Sf. Vasile cel Mare, 1987. Omilii la Hexaemeron. În: *PSB*, vol. 17. Trad. Stăniloae, D. București: IBMBOR, p. 207.
523. Sf. Vasile cel Mare, 1988. Despre Sf. Duh. Corespondență (Epistole). În: *PSB* 12. București: IBMBOR, p. 119.
524. Sf. Vasile cel Mare, 1988. Despre Sfântul Duh, cap. XXVI. Trad. Cornițescu, C. În: *PSB*, vol. 12. București: IBMBOR.
525. Sf. Vasile cel Mare, 1988. Epistola a doua. În: *PSB* 12. București: IBMBOR, p. 119.
526. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Răspuns la întrebarea 80. Trad. Fecioru, D. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR, p. 351.
527. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Regula 11 - Cum va ajunge cineva să urască păcatele. Trad. Ivan, I.D. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR.
528. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Regula 16. Trad. Ivan, I.D. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR.
529. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Regula 19. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR, p. 325.
530. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Regula 43. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR.
531. Sf. Vasile cel Mare, 1989. Regula 80 din Reguli morale. Trad. Ivan, I. În: *PSB*, vol. 18. București: IBMBOR.
532. Sf. Vasile cel Mare, 2004. *Omilii și cuvântări*. București: IBMBOR.
533. Sf. Vasile cel Mare, 2006. *Tâlcuire duhovnicească la psalmi*. București: IBMBOR.
534. Sf. Vasile cel Mare, 2009. *Regulile mici*, nr. 56. București: IBMBOR.
535. Sf. Vasile cel Mare, Comentariu la Facere, 2, 5. În: *PG* 53, col. 31.
536. Sf. Vasile cel Mare, Cuvântarea „Dumnezeu nu este autor al răului”. În: *PG* 31, col. 337C.
537. Sf. Vasile cel Mare, Despre Sf. Duh, I, 2. În: *Migne, PG*, vol. 37.
538. Sf. Vasile cel Mare, Împotriva mâniașilor. În: *Migne PG* 31, col. 353-372.
539. Sf. Vasile cel Mare, Omilia a IX-a – Că Dumnezeu nu este autorul relelor. Disponibil la: <http://www.sfantulvasilecelmare.info/carti-scrieri.php> , accesat 20 februarie 2020.
540. Sf. Vasile cel Mare, Omilia împotriva celor ce se îmbată. În: *PG* 31, col. 444-464.
541. Sf. Vasile cel Mare, *Omilia la Psalmul 61*. *PG* 52, col. 135.
542. Sf. Vasile cel Mare, Omilii la Psalmi. În: *PG* 29.
543. Sf. Vasile cel Mare. În: *Filocalia*, vol. 8, 1979. București: IBMBOR, p. 140.
544. Sf. Vasile de la Poiana Mărului apud Racanello, D., 1996. În: „*Rugăciunea lui Iisus în scrierile stareșului Vasile de la Poiana Mărului*”. Trad. Ică, I. Jr. Sibiu: Deisis, p. 252.
545. Sillamy, N., 2000. *Larousse – Dicționar de psihologie*. București: Univers Enciclopedic.

546. Silverman, D., 2020. *Interpreting Qualitative Data* (6th ed.). Los Angeles, CA: Sage.
547. Singly, F., Blanchet, A., Gotman, A., Kaufmann, J., 1998. *Ancheta și metodele ei: chestionarul, interviul de producere a datelor, interviul comprehensiv*, trad. în română. Iași: Polirom, pp. 111-293.
548. Skulmoski, G., Hartman, F., Krahm, J., 2007. The Delphi Method for Graduate Research. În: *Journal of Information Technology Education*, pp. 1-21.
549. Sofron, V., 1946. *Un păstor model: Sf. Apostol Pavel*. Timișoara: Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Timișoarei.
550. Sofron, V., 1954. „Atitudinea Bisericii Ortodoxe față de problemele sociale”. În: *ST*, nr. 3-4. București: IBMBOR.
551. Sophrony, Archimandrite, 1977. *His Life Is Mine*. Crestwood, NY: Saint Vladimir's Seminary Press.
552. Sowel, R., 2000. Identifying HIV/AIDS Research Priorities for the Next Millennium: A Delphi Study With Nurses in AIDS Care. În: *Journal of the Association of Nurses in AIDS Care*, volume 11, issue 3, pp. 42-52
553. Sozomen, 1897. Istoria bisericească. În: *PG* 67. Trad. Gheorghian, I. București: Tipografia Cărților Bisericești.
554. Stacey, M., 1977. *Methods of Social Research*. Keele: University of Keele Press.
555. Stacey, M., 1977. The Sociology of the National Health Service. În: *Sociological Review Monograph*, 22. Keele: University of Keele, p. 117.
556. Stahl, H.H., 1974. *Teoria și practica investigațiilor sociale*, vol. I. București: Editura Științifică, pp. 75-88.
557. Stahl, H.H., 2001. *Tehnica monografiei sociologice*. București: SNSPA, pp. 9-77.
558. Staniloae, D., 2003. *Orthodox Spirituality: A Practical Guide For The Faithful And A Definitive Manual For The Scholar*. South Canaan, PA: St. Tikhon's Seminary Press.
559. Stapakis, B.S., 2004. *The Philokalia: Master Reference Guide*. Minneapolis, MN: Light & Life.
560. Stăniloae, D., 1956. „Legătura interioară dintre moartea și Învierea Domnului”. În: *ST*, nr. 5-6.
561. Stăniloae, D., 1957. „Cunoașterea lui Dumnezeu la Sf. Ioan Gură de Aur”. În: *Ortodoxia*, nr. 4.
562. Stăniloae, D., 1970. „Slujitori ai lui Dumnezeu, slujitori ai oamenilor”. În: *BOR*, LXXXVIII (3-4). București: IBMBOR.
563. Stăniloae, D., 1972. „Taina pocăinței ca fapt duhovnicesc”. În: *Ortodoxia*, nr. 1. București: IBMBOR.
564. Stăniloae, D., 1991. „Studii de teologie dogmatică ortodoxă”. Craiova: Editura Mitropoliei Olteniei.
565. Stăniloae, D., 1992. „*Spiritualitatea Ortodoxă – Ascetica și mistica*”. București: IBMBOR.
566. Stăniloae, D., 1993. „*Ascetica și mistica ortodoxă*”. Alba Iulia: Deisis.

567. Stăniloae, D., 1993. „*Iisus Hristos, lumina lumii și îndumnezeitorul omului*”. București: Anastasia.
568. Stăniloae, D., 1993. „*Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama*”. București: Scripta.
569. Stăniloae, D., 1995. „*Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*”, vol. 1. București: Cristal.
570. Stăniloae, D., 1996. „Din aspectul sacramental al Bisericii”. În: *ST*, XVIII(9-10). București: IBMBOR.
571. Stăniloae, D., 1996. „*Teologia Dogmatică Ortodoxă*”, vol. 1, ed. a II-a. București: IBMBOR.
572. Stăniloae, D., 1997. „*Teologia Dogmatică Ortodoxă*”, vol. 2, ed. a II-a. București: IBMBOR.
573. Stăniloae, D., 2007. „*Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*”. Craiova: Deisis.
574. Stăniloae, D., 2010. „*Teologia Dogmatică Ortodoxă*”, vol. 3. București: IBMBOR.
575. Stăniloae, D., 2012. Biserica în noul orizont social. În: *Cultură și Duhovnicie. Opere complete*, vol. III. București: Basilica.
576. Stăniloae, D., 2012. *Cultură și Duhovnicie (Opere complete)*, vol. 1-3. București: Basilica.
577. Stăniloae, D., 2012. Iisus Hristos și problema socială. În: *Cultură și Duhovnicie. Opere complete*, vol. II. București: Basilica, p. 874.
578. Stăniloae, D., 2012. Necesitatea ierarhiei în viața socială, În: *Cultură și Duhovnicie. Opere complete*, vol. I. București: Basilica.
579. Stăniloae, D., 2012. Ortodoxia și viața socială. În: *Cultură și Duhovnicie. Opere complete*, vol. II. București: Basilica.
580. Stăniloae, D., 2012. Social și etnic; În: *Cultură și Duhovnicie. Opere complete*, vol. III. București: Basilica.
581. Stăniloae, D., 2014. „Mărturisirea – mijloc de creștere duhovnicească”. În: „*Spovedania și Euharistia – izvoare ale vieții creștine (I)*”. București: Basilica.
582. Stăniloae, Dumitru, 2014. Căință și înviere sufletească. În: *Despre spovedanie și împărtășirea cu Sfintele Taine*, antol. Benedict Stancu. Constanța: Elena.
583. Stoica, A. (coord.), 2001. *Evaluarea curentă și examenele – Ghid pentru profesori*. București: Prognosis.
584. *Studia Patristica*, 1989. Leuven: Peeters.
585. Șesan, M., 1946. Periodizarea istorică. În: *Altarul Banatului*, nr. 1-6. Caransebeș: MB.
586. Ștefănescu, M., 1982. *Manual de Liturgică sau slujirea de Dumnezeu a Bisericii Ortodoxe*. București: IBMBOR.
587. Talasie Libianul, 2000. „Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte”. În: *Filocalia*, vol. IV. București: Humanitas.
588. Taylor, S., Bogdan, R., 1998. „*Introduction to Qualitative Research Methods: A Guidebook and Resource*” (3rd ed.). New York: Wiley.

589. Teofil al Antiohiei, 1857. Către Autolic, I, 2. În: *Migne PG*, vol. 6. Paris.
590. Tertulian, 1981. Despre pocăință. În: *PSB*, vol. III. București: IBMBOR.
591. Tertulian, 1981. Despre pocăință. În: *PSB*, vol. III. București: IBMBOR.
592. Teșu, I.C., 1998. *Teologia necazurilor sau a încercărilor*. București: Christiana.
593. Teșu, I.C., 2000. *Din iadul patimilor spre raiul virtuților*. București: Christiana.
594. *The Apostolic Fathers. Greek Texts and English Translations*, 2007. 3rd ed. Grand Rapids, MI: Baker Academic.
595. Todoran, I., Zăgran, I., 2000. *Teologie Dogmatică*, ediția a III-a. Cluj-Napoca: Renașterea.
596. Tomșa, G., Drăgan, I., Ozun, D., 2003. *Dicționar de consiliere și orientare*. București: Universitatea din București, Ed. Credis.
597. *Tomul Aghioritic*. În: *PG* 150, col. 1233BD.
598. *UN-Habitat, 2023. State of the World's Cities Report*. Disponibil la: <https://unhabitat.org/> (accesat la 30 ianuarie 2023).
599. Vasilescu, E., 1952. Atitudinea Bisericii Ortodoxe față de progresul cultural. În: *ST*, nr. 9-10.
600. Veronis, L., 2007. *Introduction to Orthodox Missiology*. Brookline, MA: Holy Cross.
601. Verzan, Sabin, 1965. „Slujirea preotească după Epistolele Sfântului Apostol Pavel”. În: *MB*, VII (5-6).
602. Vintilescu, P., 1937. „Parohia – ca teren de dezvoltare a spiritualității creștine”. În: *ST*, 6.
603. Vintilescu, P., 1996. *Spovedania și duhovnicia*. Alba Iulia: Reîntregirea.
604. Vintilescu, P., 2007. „Preotul în fața chemării sale de păstor al sufletelor”. Craiova: Mitropolia Olteniei.
605. Vlachos, † Hierotheos, 1994. „*Orthodox Psychotherapy: The Science of the Fathers*”. Lavadia, Greece: Birth of the Theotokos Monastery.
606. Vlachos, † Hierotheos, 1998. *Psihoterapia Ortodoxă*. Timișoara: Învierea.
607. Vlachos, † Hierotheos, 1998. *The Mind of the Orthodox Church*. Lavadia, Greece: Birth of the Theotokos Monastery.
608. Vlachos, † Hierotheos, 2001. *Psihoterapia Ortodoxă*. București: Sophia.
609. Vlachos, † Hierotheos, 2007. „*Boala și tămăduirea sufletului în tradiția ortodoxă*”. București: Sophia.
610. Vlachos, † Hierotheos, 2011. *Psihologia existențialistă și psihoterapia ortodoxă*. Iași: Doxologia, p. 105.
611. Vlad, S., 1946. *Un păstor model: Sfântul Apostol Pavel*. Timișoara: Editura Episcopiei Ortodoxe Române.
612. Vlăsceanu, L. 1986. *Metodologia cercetării sociale: metode și tehnici*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
613. Voicu, C., 2009. *Patrologie*, vol. 1-2. București: Basilica.

614. Voicu, C., Dumitrașcu, N., 2004. *Patrologie – manual pentru seminariile teologice*. București: IBMBOR.
615. Voicu, M., 2007. *România religioasă – Pe valul european sau în urma lui*. Iași: Institutul European.
616. Voinea, M., Bulzan, C., 2013. *Sociologie*. București: All.
617. Vornicescu, N., 1958. „Viața morală și duhovnicească a preotului după lucrarea Sfântului Ambrozie *De officiis ministrorum*”. În: *BOR*, LXXV (3-4).
618. Vornicescu, N., 1983. „*Scriseri patristice în Biserica Ortodoxă Română până în secolul XVII*”. Craiova: Mitropolia Olteniei.
619. Vulcănescu, M., 2002. *Creștinul în lumea modernă*. În: Ică Jr., I., Marani, G. (eds.) *În: Gândirea socială a Bisericii*. Sibiu: Deisis, p. 76.
620. Ward, B., 1975. „*The Sayings of the Desert Fathers: The Alphabetical Collection*”. Kalamazoo, MI: Cistercian Publications.
621. Ward, B., 1975. „*The Wisdom of the Desert Fathers*”. Oxford, England: SLG Press.
622. Ware, † Kallistos, 2000. „*The Inner Kingdom*”. New York: St. Vladimir's Press.
623. Ware, † Kallistos, 2001. „*The Orthodox Way*”. Crestwood, NY: St. Vladimir's Press.
624. Ware, † Kallistos, 2023. „*The Power of the Name*” (online). Accesat la 20 iulie 2023.
625. Ware, T., 1993. „*The Orthodox Church*”, 2nd edn. London: Penguin Books.
626. Weber, M., 1998. *Sociologia religiei – tipuri de organizări comunitare religioase*. București: Teora
627. Weber, M., 2013. *Orașul*. București: All.
628. Wirth, L., 1938. Urbanism as a Way of Life. În: *The American Journal of Sociology*, vol. XLIV. Chicago: The University of Chicago Press.
629. World Bank Group, 2023. Disponibil la: <https://www.worldbank.org/> (accesat la 30 ianuarie 2023).
630. Xehakis, N., 2015. apud Adamantios, A., *Spovedanie sau psihoterapie?*. În: Buchiu, Ș. (coord.) *Sensurile și importanța Sfintei Taine a Spovedaniei și ale Sfintei Taine a Împărtășaniei*. București: Basilica.
631. Yannaras, C., 1984. *The Freedom of Morality*. Crestwood, NY: St. Vladimir's Seminary Press.
632. Yannaras, C., 1991. „*Elements of Faith – An Introduction to Orthodox Theology*”. Whinborough, Scotland: T.T. Clark.
633. Yannoulatos, † Anastasios, 2003. „*Facing the World: Orthodox Christian Essays on Global Concerns*”. Crestwood, NY: St. Vladimir's Press.
634. Yin, R.K., 2018. „*Case Study Research and Applications: Design and Methods*”, 6th ed. Los Angeles, CA: Sage Publications.
635. Zamfir, C., Viăsceanu, L. (coord.), 1998. *Dicționar de sociologie*. București: Babel.

636. Zăgrean, I., 1960. Viața interioară a preotului și importanța ei pentru apostolatul preoției. În: *MA*, V (5-6).
637. Zăgrean, I., 2006. *Morala creștină*. Cluj-Napoca: Renașterea.
638. Zikmund, W.G., 1997. *Business Research Methods*, 5th ed. Philadelphia, PA: The Dryden Press.
639. Zizioulas, † Ioannis, 1996. „Teologia patristică în lumea modernă”. În: *ST*, nr. 3-4. București: IBMO.
640. Zizioulas, † Ioannis, 1999. *Creația ca Euharistie*. București: Bizantină.
641. Zizioulas, † Ioannis, 2015. Citat în: Adamantios, A., Spovedanie sau psihoterapie?. În: Buchiu, Ș. (coord.) *Sensurile și importanța Sfintei Taine a Spovedaniei și ale Sfintei Taine a Împărtășaniei*. București: Basilica.